

КЛАСИЧНУ ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ МАСАН ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ НА ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Леся Українка.—Повне видання творів. За загальною редакцією Б. Якубського. Збірка складається з 10 томів. Вийшло в друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 р. Передбачається випустити додатково ще 2 томи. Ціна за 10 томів без палітурок—15 крб. 30 коп. В 10 міткалевих палітурках—21 крб. Завдаток—3 крб.

Ціна 21 крб., а в 10 міткалевих палітурках—26 крб. Завдаток—3 крб.

Б. Грінченко.—Повне видання творів. За редакцією Марії Грінченкової. 10 томів. Вийшло в друку 6 томів. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 9 крб., а в 5 міткалевих палітурках—11 крб. 50 к. Завдаток 1 крб. 50 к.

М. Гоголь.—Збірка вибраних творів. За редакцією І. Лакізи та П. Филиповича. Стилістична редакція А. Ніковського. 5 томів. Все видання вийде в друку 1929—30 року. Ціна орієнтаційна—10 крб. В 5 міткалевих палітур.—12 крб. 50 к. Завд.—1 крб. 50 к.

Бібліотека сучасного українського письменства.—Серія I—21 том. Все видання вийшло в друку. Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 к.

Завдаток 1 крб. 35 коп.

Серія II—22 том. Все видання вийшло в друку.

Ц. 11 крб. 60 к. а в міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. 60 к. Завдаток—1 крб. 75 коп.

Літературна бібліотека.—Серія I—16 томів. Все видання вийшло в друку.

Ціна 16 крб., в 8 міткалевих палітурках по 2 томи—20 крб. Завдаток—2 крб. 50 коп.

М. Коплюбинський.—Повне видання творів. Редакція тексту Ан. Лебеда. 7 томів. Вийшло в друку 2 томи. Все видання вийде протягом 1929 р. Ціна орієнтаційна: без палітурок—13 крб. В 7 міткалевих палітурках—16 крб. 50 коп. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Іван Франко.—Повне видання творів. За редакцією С. Пилипенка та Івана Ливанівського. 29 томів. Вийшло в друку 24 томи. Решта вийде протягом 1929 р. Ціна 34 крб., а в 15 міткалевих палітурках—41 крб. 50 коп. Завдаток—5 крб.

В. Винниченко.—Повне видання творів 22 томи. Все видання вийшло в друку.

Серія II—13 томів. Все видання вийшло в друку. Ціна 14 крб. В 7 міткалевих палітурках по 2 т.—17 крб. 50 коп. Завдаток—2 крб.

Комплект театральних п'єс.—Серія I—23 книжок. Все видання вийшло в друку.

Ціна 7 крб. 30 коп., в 4 міткалевих палітурках по декілька книжок—9 крб. 30 коп.

Серія II—19 книжок. Все видання вийшло в друку.

Ціна 9 крб., в 5 міткалевих палітурках по декілька книжок—11 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 35 коп.

Бібліотека світового письменства—11 томів. Все видання вийшло в друку.

Ціна 13 крб. 75 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—15 крб. 75 коп. Завдаток—2 крб. 10 коп.

Гі-де-Мопсан.—Повне видання творів. За загальною редакцією проф. С. Савченка. 10 томів. Вийшло в друку 6 томів. Все видання вийде протягом 1929 року.

Ціна в палітурках 19 крб.

Завдаток—3 крб.

Герберт Велз (Уельс).—Збірка вибраних творів. За редакцією проф. Калиновського. 6 томів.

Все видання вийде протягом 1929—30 року.

Ціна орієнтаційна: 10 крб. В 6 міткалевих палітурках—13 крб. Завдаток—1 крб. 50 коп.

Бібліотека дитячої літератури—(О видання для дітей).

Серія I—25 книжок.

Всі книжки вийшли в друку.

Ціна без палітурок 2 крб. 10 коп., палітурках—3 крб. 10 коп.

Завдаток—35 коп.

Сер. II. для молодшого віку—34 книжок.

Всі книжки вийшли в друку.

Ціна 11 крб., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. Завдаток—1 крб. 65 коп.

Шкільна бібліотека молоді—30 книжок. Всі книжки вийшли в друку.

Ціна 11 крб. 56 коп., в 6 міткалевих палітурках по декілька книжок—14 крб. 50 коп.

Завдаток—1 крб. 75 коп.

КНИГОСПІЛКА

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

При передплаті дається завдаток: на решту вартості робиться накладна платня при надсилці книжок. З бажання передплатників накладна платня може бути одноразова на все видання, яке вийшло в друку, або на декілька томів. Остаточний розрахунок робиться при надсилці останнього тому. При замовленнях треба зазначити, чи надіслати книжки в палітурках, та по скільки томів. Пересилка коштом передплатника.

При замовленні безпосередньо в Головний Конторі „Вісті“ передплатники газети „Вісті“ або журналу „Всесвіт“ одержують 10% знижки з суми, на яку буде зроблено передплату, на вищезазначені твори, в разі надсилки свого адресного ярлика, або № замовлення.

Ті, що не передплачують газету „Вісті“ або журналу „Всесвіт“, при замовленні безпосередньо в Головний К-рі „Вісті“ одержують БЕЗПЛАТНО газету, або журнал, в залежності від їх бажання, на всю суму завдатку.

Передплату приймає Головна К-ра—Харків, вул. К. Лібкехта № 11, та всі філії ВИДАВНИЦТВА ГАЗЕТИ „ВІСТІ ВУДВК“.

БАГНЕТІ ЖОВТНЯ

I. Дубинський

Революція, якщо це справжня революція, а не „буря у склянці з водою“, відбувається збройною силою. Пам'ятаючи закон Маркса, що „збройне повстання—це вмільсть“— більшовики ретельно готували свої бойові сили до потрібного дня. Іще перед керенщиню, коли компартія за основне гасло мала—поголівне озброєння робітників,—військові секції більшовицьких організацій працювали над створенням своїх власних озброєних сил.

Революція 1905 року подала перші зразки майбутній Червоній гвардії. У Петербурзі, в Москві—на Красній Пресні, в Надбалтиці, на Кавказі,—створювалися революційні загони робітників та наймитів. Вони провадили запеклу криваву боротьбу в дні революції.

Після літньої революції особливо успішно провадилося формування їх й нагромадження сил для майбутнього збройного повстання. Робітники петербурзьких, московських, харківських заводів протягом цілого літа 1917 року збирали в себе кожну гвинтівку й кулемет. Після тяжкої денної праці, не зважаючи на стомленість, робітники вивчали муштру. На заводах і фабриках виростили сотні, батальйони та полки червоних гвардійців.

У липні це вже була грізна сила. Тимчасовий уряд Керенського в чітких кроках червоногвардійців передчував своє грізне „memento mori“—„пам'ятай за смерть“. Він намагався задушити їх у липневі дні. Та даремно. Не зважаючи на репресії, Червона гвардія росла й міцніла, готуючись до тяжких боїв.

фото Ф. Нетворі

Табор у Яреськах. Клуб, збудований за допомогою шкіль

Поруч Червоної гвардії, більшовики мали підпору в салдатах царської армії, що сама себе розпускала. Якщо маси селян, потомлені війною, поспішали додому ділити панську землю, то частина їх все таки залишалась в армії, ідучи разом з Червоною гвардією до бою за нову владу.

Значення петербурзького революційного гарнізону в дні Жовтня було величезне. Недурно Керенський так старався вивести його з Петербургу на фронт. Він знав, яку підпору в цьому гарнізоні мають більшовики. А за флоту й говорити не доводиться. Ледве чи хто не знає, які були результати бомбардування Зимового Палацу гарматами відважної „Аврори“.

У ці дні—дні великого повстання—меншовики гістерично лементували за те, що не можна допустити збройного насильства. Вони ще вірили в непохитність принципу „більшості голосів“. Вони ще не бачили, що можливі лише два шляхи—або реакційне насильство буржуазії, або революційне насильство робітничої класи. Третього не було. Насильство всеж таки було вчинено й його вчинили багне-

Загін Чапаєвців. 1919 рік. З рідких фотів

ти Жовтня. Та, як відомо, владу легше завоювати ніж утримати її. Не легко було захопити владу в організованій буржуазії й дуже трудно було її втримати.

Червона гвардія, що воювала на барикадах і фронтах проти численних ворогів і що в цій боротьбі стратила тисячі робітників, не могла вже впоратися із своїми ворогами. Потрібна була численніша і організованіша збройна сила.

Перед більшовиками постало питання про створення сильної, дисциплінованої армії.

Партія, робітничі класи, преса—розпочали кампанію, що її можна характеризувати коротеньким гаслом,—„даєш червону армію“. Знову залементували меншовики, есери—друзі інтервенції. Їх підтримали капіталісти всіх країн. З'явився неугасимий лемент про червоний імперіалізм та червону небезпеку. Не зважаючи на цей лемент—партія та робітничі класи йшли до своєї міченої мети. Меншовики вищали: комуністи знову створюють армію й знімають цілий народ на війну. Меншовики відкривали Америку: немов вони не знали, що одинока армія в світі, що не створена для війни—це Армія Рятуння. А попочитавши Джека Лондона, можна взнати, що салдати цієї армії далекі не миролюбні. Будім меншовики не знали, що армію створюється для оборони країни.

Вона була створена на початку на добровільних основах. До армії поруч справді відданих революції бійців, ішов усякий зброл. Тут можна було зустріти й таких червоноармійців, що на запитання—за що воюєш, відповідали—за пайку. Ці бійці, приносячи надто мало користи на фронті, завдавали чимало турбот командуванню.

Великим лихом була виборність командного складу, що залишалася як пережиток періоду розлому царсько-армійських частин. Відомий випадок, коли новопризначеному від командування загальному збори матросів-червоноармійців поставили запитання в формі двох тез. Перша теза—

Вправи Червоної кінноти

Підготовка до маневрів. Гарматчики бубують міст на поплавах

кий біс тебе сюди надіслав. Друга—на якого біса ти нам дався.

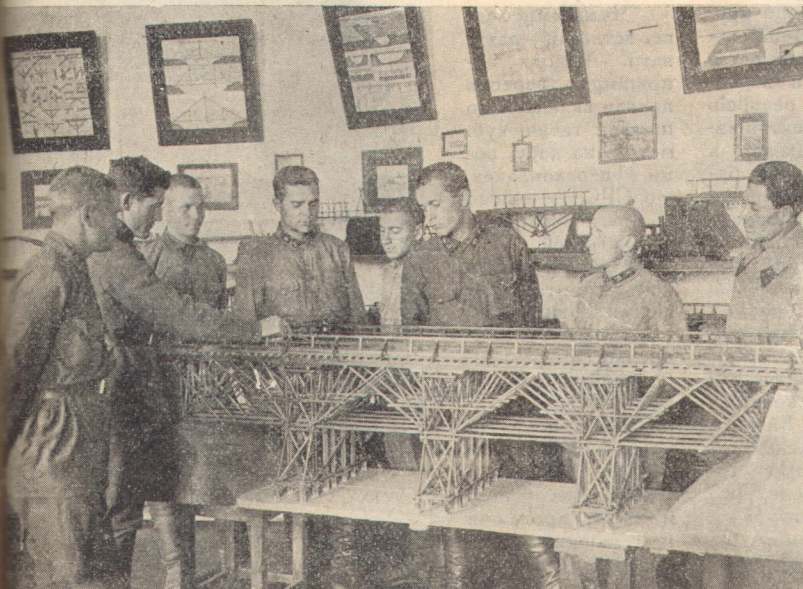
і цю хворобу, хворобу виборності командного складу, партії пощастило вилікувати.

Не можна було ставити питання про комплектування, поповнення дієвої армії під ризик явки чи неявки добровольців. Було заведено загальну військову повинність для трудящих мас. Влітку 1918 року будівництво озброєних сил прибрало систематичних форм.

У перший період свого існування Червона армія була справжньою інтернаціональною армією, не лише своїми принципами та завданнями, але й своїм складом. Полонені йшли тисячами під прапори рад. Скільки загонів німців, мадяр, китаїв воювали поруч інших частин Червоної армії. Їхні голови полягли від Великого океана до Карпат і від Архангальська до Чорного моря.

Наш наступ на захід також викликав притік добровільців з звільнених районів. Загони спартаківців пореходили східно-європейський кордон і воювали поруч червоноармійців на Бузі й під Варшавою. Галичани сотнями вливалися до нашої піхоти та кінноти. Латиші, що зберігали ще революційні традиції 1905 року, дали не одну тисячу бійців за Жовтень. Слава латишських стрільців—незабутня.

Велику роль у перемозі жовтневого війська відіграли партизанські частини. Селяни, хоча й сердилися на більшовиків, але з приходом білої влади бралися за зброю й боролися з насильниками озброєною рукою. Історія сибірських, українських, уральських партизан стільки ж яскрава, як і історія цілої Червоної армії.

З побуту червоноармійців. Червоний куток. Розглядають модель залізничного моста

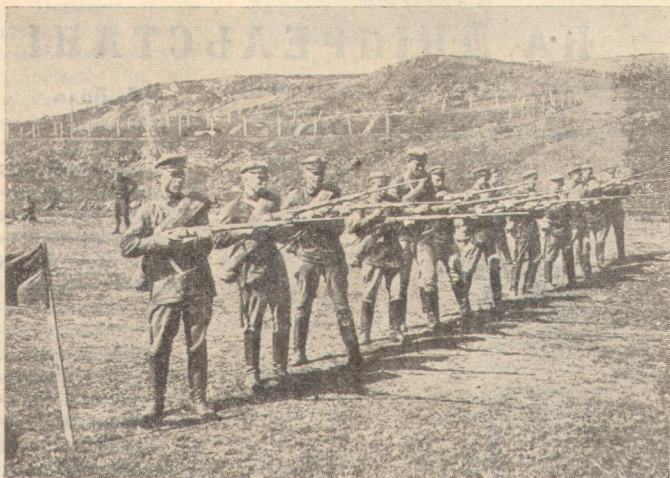
Жовтневі багнети, борючись на десятках фронтів, перемагали ворогів і перетворювались у могутню Червону армію. П'ять мільйонів бійців обороняли країну від ворогів, що напосіли на неї. Тепер одна десята частина цієї кількості стоїть під прапорами, ладна кинути до бою на північ, на захід і на південь. Щороку чверть мільйона робітників і селян відкладається до запасу майбутньої багато-мільйонної армії всесвітньої революції. Чверть мільйона колгоспників, культурників, кооператорів, сільрадників, трактористів Червона армія випускає щороку для поновлення 1/6 частини звільненої землі.

У той же час 5/6 земної кулі засмічено рештками білих частин, що тікали через кордони. У Константинополі, на Балканах, у Парижі й Аргентині—жербрачать переможені білогвардійці: вони лагодять шляхи, служать у лазнях, наймаються шоферами до панів, подають холодні й гарячі закуски по ресторанах, ідуть на утримання до багатих старих жінок.

Керенський їздить по Європі й Америці, розкидається гістєричними промовами, і збирає ласи від гістєричних жінок.

Краснов, що його більшовики відпустили на чесне слово не воювати проти червоних, зламав цю обіцянку й тепер пише закордоном романи для сантиментальних вдів та богобоязьких бабусь.

«Рис-фото»

На Хінському кордоні. Учоба бійців Окремої Д. С. армії

Корнілов, що так прагнув бути диктатором, напорівся на більшовицький набой і загинув.

Фото «Робітис»

Калєдін зробив найчесніше за всіх наших ворогів. Бачачи недоцільність боротьби, він заподіяв собі смерть.

Денікін доживав свої жалюгідні дні на награвані гроші «Юга Росії».

Юденіч—зарахований на англійську пайку.

«Іркутське чека розстріляло Колчака».

Врангель—метушився по Європі, шукаючи коштів, щоб організувати хрестовий похід. Походу він не з'організував, а луснув з досади.

Петлюра—головний атаман—безславно загинув не на бойовищу, а на одному французькому бульварі, не на очах своїх «доблесних» сіро й синьо-жупаників, а на очах паризьких повій та гульятів. Не від меча салдатського, а від руки годинникара.

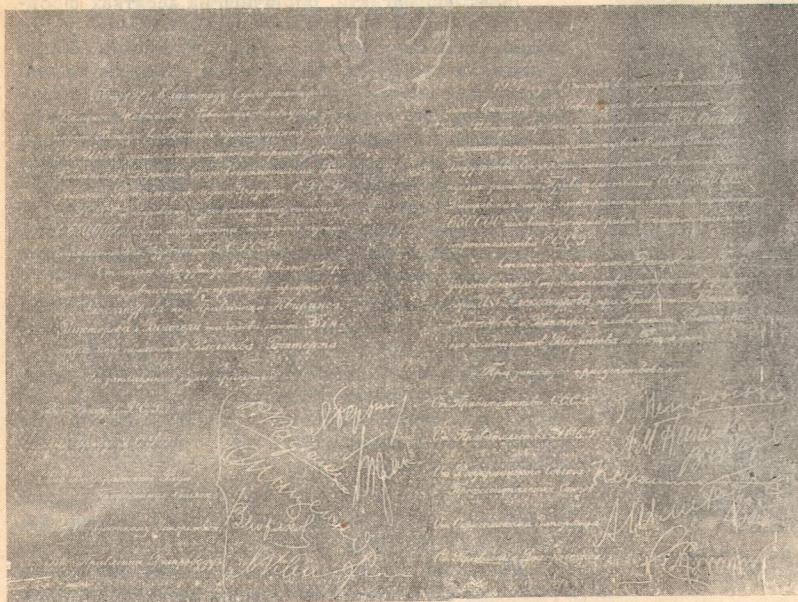
Тютюнник—права рука атамана, бачачи безплідність боротьби, схилив свою голову перед робітниками й селянами Радянської України.

* * *

Такий залізний підсумок.

А тепер на 1/6 цілого світу стоять на варті Жовтневих здобутків—багнети Жовтня.

І. Дубинський

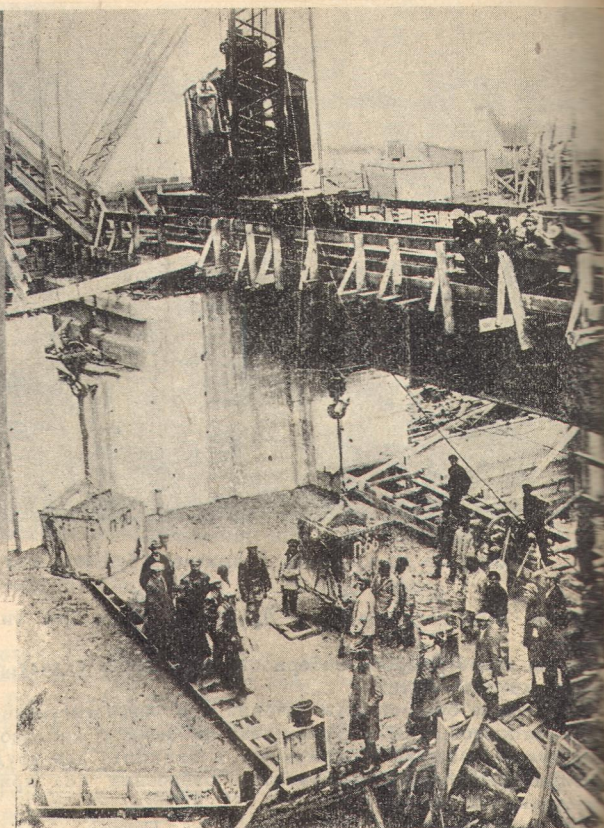

Дошка закладки гідростанції з підписами представників урядів СРСР і УСРР

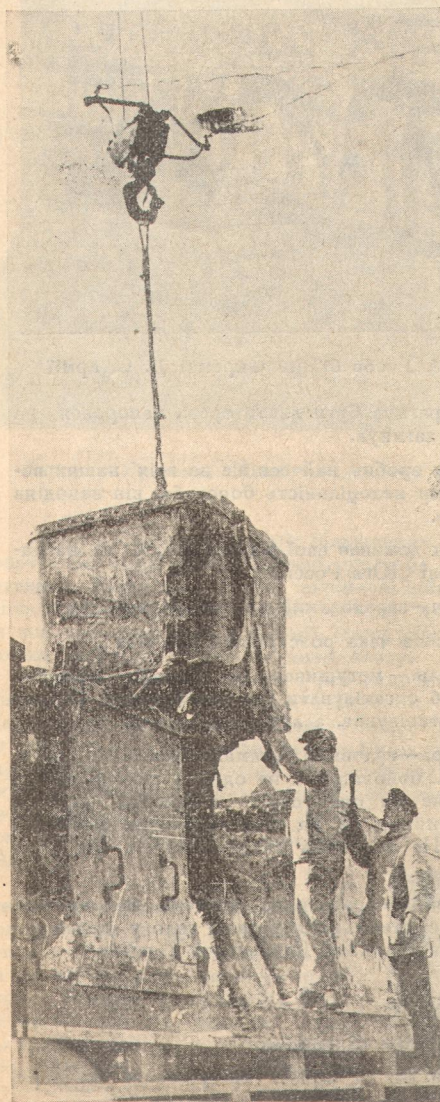
НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ

С. Поль

«Рус-фото»

Котлован гідростанції. Вибирають дошку закладки

Під'йомний кран подає ківш з бетоном

Роки біжать, і на незломній основі Дніпровських гранітів, на зскребеному дні річки виростає гребінка греблі. Міцно, навки утоптується бетон у биках греблі. Кожні п'ять хвилин хитро сплетені рейки під'їздних шляхів подають потяг з бетоном. Миттю випорожняється десятки вагонеток, і сталеві ковші знову біжать до заводу по другу порцію бетону. Американські й німецькі консультанти, що працюють на Дніпрелістані, ще не встигли оцінити тих невичерпних ресурсів творчого ентузіазму, що заховані в серці кожного будівника Дніпрелістану, від головного інженера до звичайного грабаря.

— Понад 800 куб. метрів бетону ви за добу не вкладаєте.

Так запевняли чужоземні консультанти тов. Вінтера.

— Вкладаємо, — вперто сказав головний інженер Дніпрелістану.

Вкладаємо, бо вимагає цього країна, бо станція мусять бути готова в належний термін, щоб дати струм тим

велетням, чиї величні обриси все ясніше виявляються за стілами для рисування і в кабінетах Всесоюзного Діпромезу в Ленінграді.

Мова цифр — найпереконливіша й безперечна. Віддамо слова цифрам. У серпні почалося регулярне бетонування греблі. Перша п'ятиденка дала середнім числом по 400 куб. метрів мурування на добу. Чужоземці самовдоволено усміхалися. Друга п'ятиденка дала вже цифру — 660 куб. метрів. По обличчях консультантів пробігла перша тінь здивування. Наступні п'ятиденки серпня й вересня дали такий зріст цифр: 740, 770, 830, 912, 1154, 1266...

Чужоземці ледве встигали рахувати. А коли наприкінці вересня почали вкладати по півтори тисячі куб. метрів на добу, вони переконалися, що СРСР — дійсно країна невичерпних можливостей.

Чужоземним консультантам довелося зазнати ще одного фіаско. Дніпрелістан — це найбільший і перший в СРСР досвід широкого вжитку закордонних механізмів у будівельній техніці. Американці й німці, продаючи

нам машини найновішої конструкції, настирливо радили просити чужоземних інструкторів, майстрів і навіть робітників для роботи на них.

— Вашим радянським робітникам з ними не впоратися. В крайньому разі, пішіть до Америки й Німеччини партію ваших робітників повчатися.

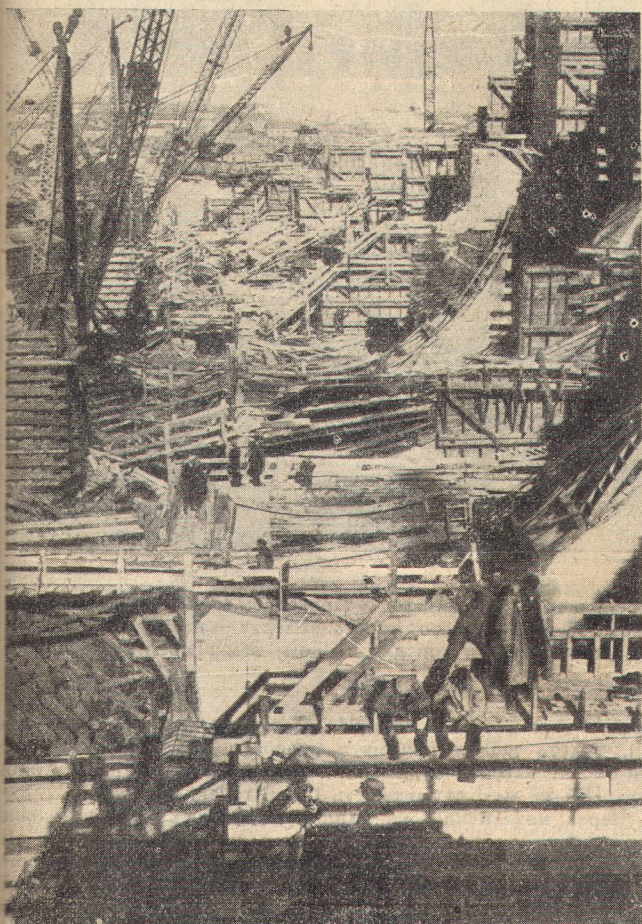
Один з „биків“ майбутньої греблі

Але нам доводиться вчитися в процесі роботи, нам ніколи читати, нам треба будувати. І зараз, ціною кількох поламаних малоцінних стрілок, а без жертв жодна наука не дається, наші радянські машиністи й механіки чудово працюють на закордонних машинах. Наш радянський робітник сидить зараз коло керма величезного надпотужного екскаватора і сам керує цією машиною.

Закордонні механізми не знають відпочинку: вони працюють день і ніч і всі дні тижня. І зараз Дніпрельстан уже має сотні людей, що, за визнанням американського інженера Купера, працюють не гірше від кращих американських робітників.

Керівники Дніпрельстану цілком певні того, що в призначений термін, ще до 1 грудня 1932 року гідроелектростанція дасть промисловий струм. До цього історичного моменту лишилося

Рус-фото

З гальний вигляд греблі на лівому березі Дніпра

тільки три роки. За цей час треба не тільки добудувати станцію, а й здійснити низку велетенських робіт. Треба побудувати кілька величезних заводів—споживачів невичерпної Дніпровської енергії, треба дати міцний стимул до побудови нового міста, Великого Запоріжжя—першого справді соціалістичного міста в світі.

Велике Запоріжжя з низкою величезних заводів вимагає спорудження могутнього транспортного вузла—залізничного й водного. Нарешті, треба підготувати для штучного зрошення значну площу наддніпрянського степу.

Проекти заводів ще не готові. За останні кілька місяців Діпромез уже випустив шість варіантів Дніпровського промислового комбінату.

Темп життя випереджує найсміливіші розрахунки проектувальних організацій. Не встигають випустити будь-якого варіанту, як його доводиться вже визнавати за застарілим. Ще недавно завод „Електросталь“ гадали будувати потужністю на 60 тис. тон високосортної сталі на рік, а останній шостий варіант передбачав вже випуск 390 тис. тон електросталі на рік.

У такому самому стані проекти й інших заводів. Однак тепер промислові завдання по всіх заводах остаточно уточнено й велетенський промисловий комбінат на енергії Дніпра набрав цілком ясних форм.

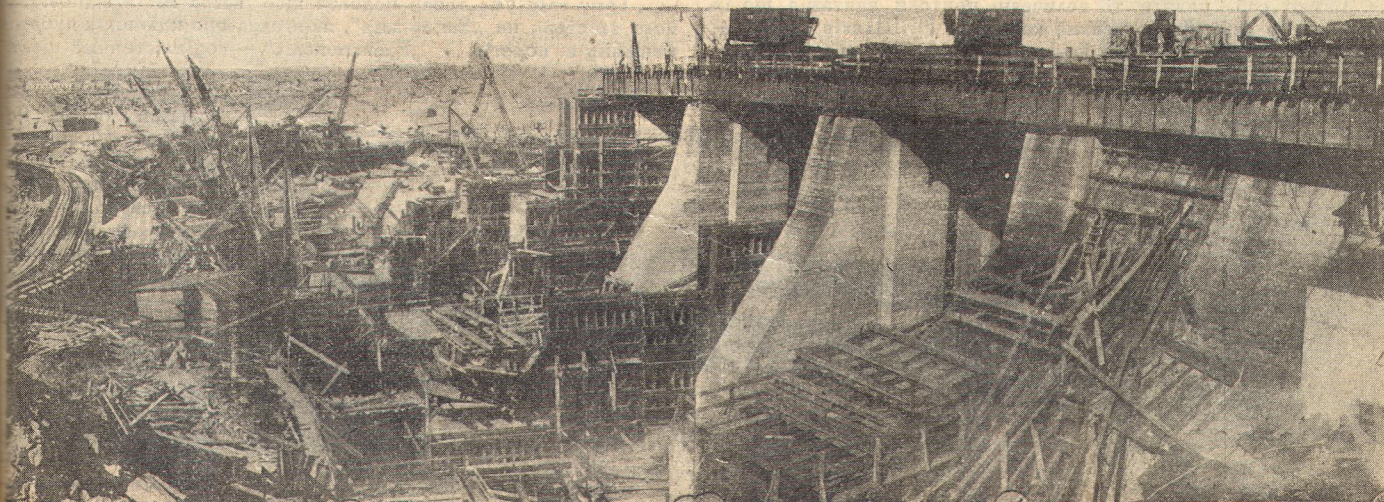
Кілька слів про його вартість. Кілька місяців тому її визначували приблизно в 200 мільйонів крб., а тепер Діпромез, у зв'язку зі значним збільшенням потужності всіх складових частин комбінату, визначає її в 600 мільйонів крб., а вкупі з гідроелектростанцією—в 800 мільйонів крб.

Дніпровський промисловий комбінат складатиметься з найбільшого в Європі металургійного заводу продуктивністю 1.055 тис. тон чавуну на рік, алюмінієвого заводу—на 15 тис. тон, заводу феростопів—на 108.500 тон, заводу електросталі на 390 тис. тон і могутнього хемічного комбінату.

фото „Ратау“

Ковші з бетоном один за другим підносяться з платформи в повітря й спускаються в дерев'яний колодезь

Загальний вигляд Дніпрельстанівської будівлі. Правий берег

Вихід з каналу Ненаситського порога. Облицька берста каналу залишилася з часів Миколи І

Ще рік тому плянові органи думали, куди діти величезні маси електричної енергії, що її дасть гідроелектростанція. А тепер, не зважаючи на те, що потужність першої черги Дніпрельстану значно збільшено, виявився вже дефіцит енергії в 120 тис. квт.

Нам потрібні нові, напівпотужні гідроелектростанції і ось щораз ясніше вирисовується проблема шлюзування Нижнього Дніпра, все ближче здійснення на Дніпрельстані робіт другої черги, що збільшить потужність станції до 1 мільйона механічних сил.

Проблему шлюзування нижнього Дніпра та спорудження станцій другої черги слід розробляти вже тепер, щоб як тільки закінчиться будова Дніпрельстану—зразу почати дальшу роботу. Машина, досвід, кваліфікована робоча сила—всі ці елементи, що творили Дніпрельстан, слід буде якнайдоцільніше використати, перекинувши їх без заганяння часу на Нижній Дніпро.

Дешева дніпровська енергія дає змогу організувати в нас багато нових виробництв, чия продукція піде не тільки на потреби нашої промисловості, але й на експорт.

Величезний інтерес являє завод електросталі. Немає такого сорту сталі в цілому світі, що його б не випускав Дніпровський завод. Металургійний завод матиме 4 велетенських доменних печі, по 800 т. продукційністю кожна. На заводі буде встановлено найновішої конструкції хіткі печі.

Феростопи—це цілком нове для СРСР виробництво. Воно дасть країні 80 тис. тон феромангану, а також найрідкіші стопи заліза з найціннішими в техніці металами.

Місто Велике Запоріжжя фактично вже будується. По обидва боки чудової соші, з теперішнього Запоріжжя біля засудженого на загибель Кічкаського мосту, Дніпрельстан розпочав будівництво перших кварталів соціалістичного міста. Вже споруджено фундаменти 50 трьохповерхових будинків для робітників—майбутніх будівників Дніпровського комбінату. Крім того, розпочато будівництво великого робітничого виселку на лівому березі.

Важко собі уявити ті величезні притоки вантажів, що їх притягне до себе Дніпровський комбінат. НКШляхів уже опрацював плян нового грандіозного залізничного вузла в Запо-

Працюють „катеринками“. Проводять земкаравани через канал Ненаситського порога. Зверху—встановлюють 12-тонні якори для підйому земкараванів

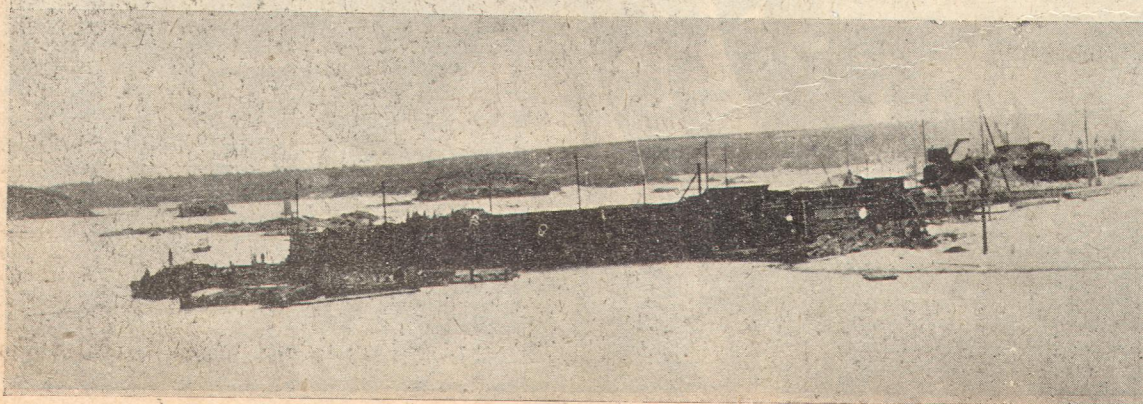
ріжжі. Чотири товарних станції, що з них одна на острові Хортиці, будуть щодня приймати, переросподіляти й розвантажувати тисячі вагонів будівельних матеріалів для заводів Комбінату. Цій же меті служитимуть і нові гавані на Дніпрі.

Через невеликий час—лише через дві п'ятирічки—Запоріжжя повинно стати індустріальним центром України з півмільйоном населення. Старе місто Запоріжжя—брудне, малорозвинуте місто й роковано на смерть. Його замінить нова соціалістична столиця. До послуг міста є така безцінна оздоровча, як величезна ріка. Місто буде грисунуто до її берегів. Престельний острів Хортиця перетвориться в цілковитий парк-санаторій для трудящих. У новому Запоріжжі все буде зразком планування міста, водопостачання, каналізації, шляхи спорудження, житловий фонд тощо.

Тому слід уже тепер подбати щоб назва міста відповідала його змістові; не „Запоріжжя“, як згадка про колишніх чубатих мешканців порогів, а „Електрополіс“—соціалістичний центр нової країни.

Рис-фото*

Через 3 роки вищий орган Радістично-Селянської України—ВУЦВК промовить своє слово про Дніпровське будівництво в цілому. Вони уточнить і показати останні риси соціалістичного центра країни. Сесія надхне трудящих України в їх подальшій переможній боротьбі за створення на берегах Дніпра величезного в світі центру нового життя.

Вигляд будівлі з річки

ПРОЛЕТАРСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ЗАКОРДОНУ НА УКРАЇНІ

Зв'язок пролетарських письменників різних країн всесвіту дедалі міцнішає. Надзвичайно велику роль в цьому відіграє Міжнародне бюро революційної літератури. До його складу входять численні представники літературних організацій пролетарських письменників закордону, серед них найвизначніші митці з світовими іменами. В бюро мають так само представництво письменники всіх республік нашого Союзу. Від України туди ввійшли т. т. Кулик і Микитенко.

Наприкінці жовтня столицю України відвідала делегація Міжнародного бюро. Серед гостей був відомий пролетарський німецький письменник Йоганес Бехер, відомий польський письменник Бруно Ясенський (автор роману „Я палю Париж“), а також популярні письменники Бела Іллеш, Мате Залка, Франц Вайскопф, Рен, Габор, Каган та член Ленінградської Асоціації Пролетарських Письменників тов. Саянов.

Делегація мала важливе завдання налагодити тісний зв'язок з українською пролетарською літературою та обміркувати разом з українськими літературними діячами, як краще просунути твори наших письменників за кордон. Щоб зустріти закордонних гостей трудяща столиця утворила громадський комітет під головуванням тов. Річицького.

Урочисто зустрічала літературна суспільність Харкова делегацію. З особливим піднесенням відбувся вечір єднання письменників Заходу з українськими літературними організаціями та суспільством в Будинку Літератури ім. Блакитного.

Бурхливими оплесками вітали присутні закордонних товаришів, що всі ввійшли до президії зборів.

Тов. Семенко вітаючи делегацію від „Нової Генерації“ підкреслив, що ми вітаємо тут авангард світової пролетарської літератури. Тов. Кулик в своєму вітальному слові відзначив, що приїзд делегації знаменує собою дальше зміцнення безпосереднього зв'язку пролетарської літератури України з пролетарськими письменниками заходу. Ми у них—каже промовець, багато чого можемо навчитись, зокрема дізнатись, як живе Європа бадьора, пролетарська. Ми повинні у них учитись, бо наші гості письменники з світовим ім'ям.

Гостей вітали представники всіх літературних організацій Харкова, що висловлювали свою радість з приводу перебування закордонних товаришів у столиці України.

У відповідь на привітання т. т. Мате Залка, Бруно Ясенський, Рен та Вайскопф підкреслили, що пролетарські письменники Заходу докладуть всіх зусиль, щоб трудящі Європи і всього світу ознайомилися з пролетарською літературою УСРР. Вона на це заслуговує.

Делегація пробула в Харкові кілька днів. Вона відвідала ЦК КП(б)У, де гостей приймали т. т. Косіор та П. Любченко, Наркомос, Держвидав, різні музеї та установи.

Перебування делегації мало певні наслідки. Українські видавництва склали з закордонними письменниками низку договорів на видання їхніх творів українською мовою. Так само міжнародне Бюро Революційної Літератури найближчого часу випустить німецькою мовою антологію українських пролетарських письменників та кілька окремих романів.

Це не кінець. Делегація обцяла незабаром випустити твори українських пролетарських письменників в інших країнах Європи і насамперед у Франції. Це дуже потрібно, бо закордон надзвичайно цікавиться розвитком пролетарської літератури на Україні. І українські твори чужими мовами будуть чинником, що більше зміцнить зв'язок пролетаріату всіх країн з пролетаріатом нашого Союзу, зокрема України.

Андор Габор
(Польща)

Франц Вайскопф
(Німеччина)

Гейну Каган
(Румунія)

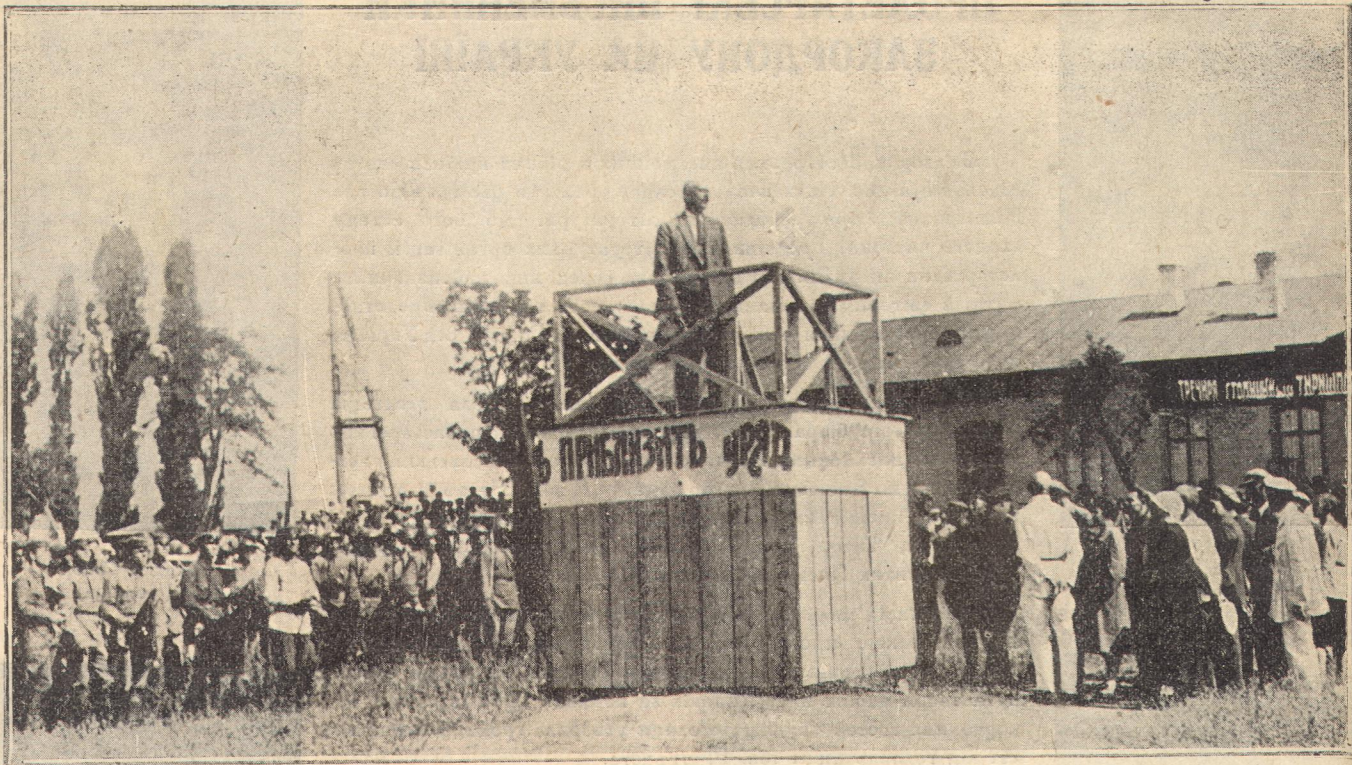
Йоганес Бехер
(Німеччина)

Бела Іллеш
(Угорщина)

Мате Залка
Чл. Міжнародного бюро
революційної літератури

Мітинг з приводу переїзду уряду АМСРР до Тирасполя. На трибуні голова ЦВК'у АМСРР тов. Воронович

П'ЯТЬ РОКІВ МОЛДАВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ РАД

СТАТТЯ ГОЛОВИ ЦВК'У АМСРР тов. ВОРОНОВИЧА

12-го жовтня ц. р. минуло п'ять років з дня утворення АМСРР. П'ять років тому робітники та трудящі селяни перейшли до мирного будівництва. З волі тодішніх Молдавії ВУЦВК ухвалив постанову про утворення АМСРР.

Святкуючи 5-тиріччя АМСРР ми підсумовуємо всі досягнення за ці роки та накреслюємо низку заходів на майбутнє. Які досягнення ми мали за ці 5 років?

У сільському господарстві два роки тому скінчили земле-впорядкування. Це, безперечно, найважливіше в нашій роботі, бо не можна говорити про піднесення сільського господарства не впорядкувавши землі й за ці 5 років ми звернули серйозну увагу на цю ділянку роботи. Щож до колективізації, то ми теж маємо величезні досягнення. Але треба сказати, що цих досягнень ще не досить. Перед Молдавським Урядом та перед трудящими всієї Молдавії стоять величезні завдання що до реконструкції сільського господарства. Молдавський Уряд за допомоги Українського Уряду дає багато коштів на реконструкцію сільського господарства. Потрібна лише ініціатива бідноти та середняцтва, для того, щоб з дрібного селянського господарства утворити великі селянські господарства на соціалістичній основі.

Молдавський Уряд накреслює низку заходів до реконструкції сільського господарства. Ми маємо в нашій Республіці 500.000 га орної землі й щось до 370 тракторів: за 5-тирічним планом накреслено низку заходів до піднесення врожайності та перебудови сільського господарства. Потрібна лише ініціатива самих селян; на місцях сільради, КНС, СТВ, кооперації повинні приділяти якнайбільше уваги цій величезній роботі, для того, щоб на кінець п'ятирічки ми не лише виконали 5-ти річний план, але й перебільшили його.

В галузі народної освіти ми за ці 5 років маємо теж великі досягнення. Підчас утворення Республіки ми не мали жодної молдавської школи, зараз же їх є понад 130.

На сьогоднішній день трудящі Молдавії, а надто молдавани усвідомили, що лише піднісши свою національну культуру, можна піднести свій культурний рівень, лише в такий спосіб можна

будувати добробут трудящих. Нині є такий велетенський приплив до молдавських шкіл, що чомусь навіть важко охопити всі дітей шкільного віку. Для цього риділяють я великі кошти. Ми маємо чимало семирічок. Але не лише шкільне будівництво в нас розвинено. Немає жодного села, де-б не було збудовано або де-б не будувалася хата-читальня чи сельбудини місток тощо.

Ми звертаємо найсерйознішу увагу на піднесення культурного рівня всіх трудящих, бо без цього ми не змогли б перебудувати наше сільське господарство—не змогли б будувати соціалізм.

Не мало уваги ми приділяли піднесенню культурного рівня інших національностей, що заселяють нашу Республіку. У кожному районі, в кожному селі є звіт нашого Уряду за п'ять років і кожний трудящий може наочно впевнитись у тому, охоплено культурною всі національності, що заселяють нашу республіку.

Наша Молдавська Республіка ще бідна на промислові заклади. Завдання Уряду та всіх трудящих піднести нашу промисловість. Усеж ми можемо відзначити, що за 5 років існування АМСРР ми маємо в цьому досягнення. Відновили Румунську цукроварню, яка стояла 9 років, бо була зруйнована 1918 року румунською буржуазією. За ці п'ять років відновили й низку інших підприємств нашої промисловості. Лише рік тому ми збудували Тираспільську електростанцію для зрошення ланів Слободзейського району, де часто бувають посухи. Ця станція має величезне значіння для перебудови нашого сільського господарства та піднесення економічного добробуту.

Ми будувемо зараз консервню, що коштуватиме 1 мільйон бованців. Далі маємо поширити нашу зрошувальну сітку.

Збудовано чимало лікарень та відновлено чимало лікарень зруйнованих за горожанської війни. Збудували в Тирасполі світло-волокнітарню.

Всі ці факти доводять, що ми в Молдавській Республіці відстаємо від соціалістичного будівництва всього нашого Со-

Вона народилася коло кручених берегів Дністра, на очах у своєї старшої сестри—Бесарабії. Малесенька Республіка—близько 7.500 кв. кілометрів себ-то майже в 6 разів менша від Бесарабії, країна квіткових полів, безкраїх хвиль пшениці, виноградників, що п'янять повітря,—вона після 5 років тому до Харкова своїх делегатів, що прийшли до ВУЦВК і заявили: „Нас послали 550 тисяч синів і дочок Великого жовтня заявити, що всі вони хочуть покласти початок майбутній Республіці Молдаван, зі столицею в Кишиневі (Бесарабія). Нехай початком її будуть землі молдаван по лівий бік Дністра.“

І 11-го жовтня 1924 року, під час 3-ої сесії, ВУЦВК оформив утворення Автономної Молдавської СРР, і раніше глухе містечко Балта стало столицею. За державні мови оголошено: молдавську і українську.

Молдавська республіка тягнеться вздовж лівого берега Дністра маючи з півночі на південь 210 кілометрів і заглиблюючись на схід на 95 км. Вона склалася з Балтської і частково Одеської округи кол. Одеської губернії і Тульчинської округи Подільської губернії. АМСРР поділяється на 11 районів з 600-ма населеними пунктами, між ними—вісім міст: Ананіїв, Балта, Бірзула, Гегоріпіль, Дубосари, Рибниця, Слобідка й Тираспіль та 8 містечок, а решта—села, селища і хутори.

Населення АМСРР складає нині близько 560 тисяч. За національною ознакою воно поділяється так: молдаван—252 тис.—45%, українців—179,2 тис.—32%, руських—50,4 тис.—9%, євреїв—50,4 тис.—9%, німців—14 тис.—2,5%, болгар, поляків та інш. 14 тис.—2,5%.

Близько 90 процентів населення—селяни, близько 8 процентів—міське населення, а решта—робітники, що працюють на транспорті, на цукроварнях, частково на виноградниках і горолах.

За минулі 10 років панування Румунії над Бесарабією звідти втекло до АМСРР понад 100 тис. молдаван—від „благословенного життя“ під румунською короною.

Головна праця населення—хліборобство; під нього йде 88% усієї вдобної землі, решта—12%—під виноградниками, садами, городами.

За останні три роки в АМСРР почала прищеплюватися організація сільсько-господарських комун; нині їх нараховується вже 9, з них заслужує на увагу комуна ім. Котовського і „Маяк“, з великим реваншем (трактори, електричні станції).

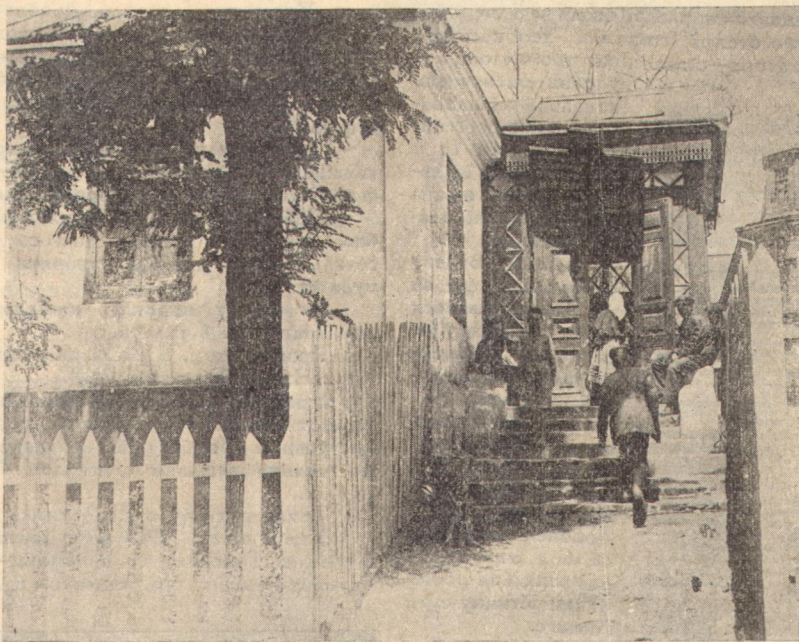
Промисловість розвинена дуже слабо. Є одна цукварня (в Рибниці), 128 олійень, понад 100 млинів, 2 броварні, 3 тартаки, 2 тютюнові фабрики.

Значно розвинена кустарна промисловість, особливо процвітає виробництво шерсті, гончарство, частково шовківництво.

Культурбота почала серйозно розвиватися лише за останні два роки. Головними перешкодами на цьому шляху були: брак засобів, різноманітність населення і велика його відсталість. Проте, коли до 1917 року на території АМСРР було лише 240 шкіл, то нині в там понад 400. Повада, що охоплюють лише 40% дітей шкільного віку. Біля третини шкіл проводить навчання молдавською мовою. Виключну увагу присвячується нині дальшому розвитку числа шкіл, хат-читалень, сільських театрів. Виходить одна молдавська газета „Плугарул Рош“ („Червоний плуг“).

Організація АМСРР наробила багату галасу в Румунії, особливо в Бесарабії. І румунська буржуазія добре зважила сусідство з АМСРР, бо цілком протилежні соціально-економічні умови одного і того самого народу, що живе по обидва боки Дністра, створюють природне змагання одного з них до кращих умов взагалі. З другого боку, наявність сусідньої АМСРР перед очима трудящих Бесарабії завжди зміцнює в них надію на здійснення незабаром аналогічних умов і у них, в Бесарабії,

фото „Ратая“

Балта. Піонерський клуб

фото „Ратая“

Балта. Будинок молдавської культури

і далі в Румунії, збуджує в них нові сили до завзятої боротьби з під'яремним своїм становищем.

Наявність АМСРР над Дністром—це нова драма для румунської олігархії, і про останній неможливий акт цієї драми олігархія боїться й думати.

Не треба забувати, що значна частина населення АМСРР ще й фізично звязана з Бесарабією, звязана родинними взаєминами, а наддністрянське населення АМСРР навіть маєтково.

Нещодавно відбулося свято 5-річчя існування АМСРР. Свято було не повне. На цьому святі не було 2 1/2 міль. трудящих Бесарабії, що стогнуть під ярмом панського чобота Румунії, Кривавий бенкет справляють румунські поміщики і буржуазія в Бесарабії. Клясова помста, спопеліла села, розправа з робітниками й селянами—отаке життя в Бесарабії.

Але АМСРР твердо стоїть на шляху соціалістичного будівництва і відгомін його перекидається на той бік Дністра. Там у глухих закутках сіл і міст міцніє бойова воля робітників і селян, що їхні брати по цей бік уже будують соціалізм.

З переходом уряду АМСРР в Балти до Тирасполя, відкривається нова сторінка в історії республіки. Тираспіль стає столицею молодого радянської країни. Безсумнівно, що у розвитку соціалістичного будівництва Тираспіль буде значним чинником для всієї АМСРР.

А. Дмитрієв

т. Магідов—
Наркомпраці

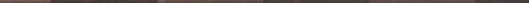

т. Межлаук—
Наркомфін

т. Рухимович—
Наркомвійськ

Патріотична преса й меншовики настроювали всю людність на відповідний лад. Чорносотенці готували демонстрації, „мобілізуючи“ попів. Провокатори—ставленики промисловцв—

Документи ДКР. З архіву Музею революції УСРР

військо круто заходилося за наведення порядку у виробництві.

Була введена шомпольна дисципліна. В теперішньому Сталінському районі, колишньому Юзівському, вони вивісили об'яву, де оголошено було, що за всяке поламаання та псування машин і іншого майна, застосовуватиметься розстріл. Заклик до страйків потягне за собою арешти, а невихід на роботу каратиметься розстрілом.

Пам'ятаючи заповіді своєї ДКР, робітники Донецького басейну чинили всякі перешкоди колишнім господарям у наведенні „порядку“.

8-мигодинний робітний день було скасовано. У відповідь на це робітники наповнили водою вугільні шахти.

Не зважаючи на розстріли, робітники шкодили новим запровадникам старого порядку. Смерть і запущення панували на території кол. ДКР. Доменні печі загашені, мартени не ллють сталі, шахти затоплено. На заводах та копальнях не працюють.

По боках німецької армії бігли багаточисленні гайдамацкі банди. Червоногвардійські загони слабкі, протистояти натовпові важко. Сили були надто не рівні. Геройство, хоробрість червоних загонів дивували навіть ворогів.

У Березні 1918 р. було скликано другий Всеукраїнський З'їзд Рад. Йому довелося пожвавити та збільшити боротьбу з окупантами та бандами. Недивлячись на самостійність ДКР, чимале число робітників Донбасу та Криворіжжя на заклик ЦВКУ надіслали своїх представників на з'їзд.

Останні місяці боротьби на Україні пройшли під гаслом об'єднання всіх сил. Робітники донбасу були скупченою бойовою силою, що вела війну з ворогами Укр. Радянської Республіки. Вони ж таки й висунули проводирем своїх військових сил талановитого борця й комісара т. Ворошилова.

Підчас другого з'їзду Рад, ДКР ще існувала, але натиск німецьких військ примушував всіх робітників ДКР рушити по місцях на відповідальну працю.

Та потім нашим загонам з боями довелося відступати через жвахий Дон, що був наповнений білобандитами. На шляху свого історичного руху військ Донбасу перетворилися в струнку армію під начальством тов. Ворошилова. Армія ця згодом назвалася „Десятою армією“, якій довелося захищати Сталінград від Красновських банд на протязі багатьох місяців.

По всій Україні—включаючи і Донбас—стала правити спочатку Центральна Рада, а потім ставлення німецького імперіалізму та українських поміщиків, кол. царський генерал Павло Скоропадський.

Агітатори ДКР. Фото з архіву Музею революції УСРР

Міць Радянського Уряду України псували різні республіки, що відокремлювалися від ЦВКУ. Так, наприклад, Старобільськ організував свій Робітниче-Селянський Уряд. Кременчуг заснував свій держбанк і випускав власні гроші. Ідея „влади на місцях“ перешкоджувала ЦВКУ.

Та згодом всі досить гостро почували зло жовто-блакитної диктатури і хутко почали об'єднуватися під червоним прапором, що його міць о тримала комуністична партія.

І тільки в кінці 1919 року, коли остаточно прийшла Радянська влада, Донбас почав жити вільно. Пустили заводи, запалили десятки нових домен, відпompували шахти.

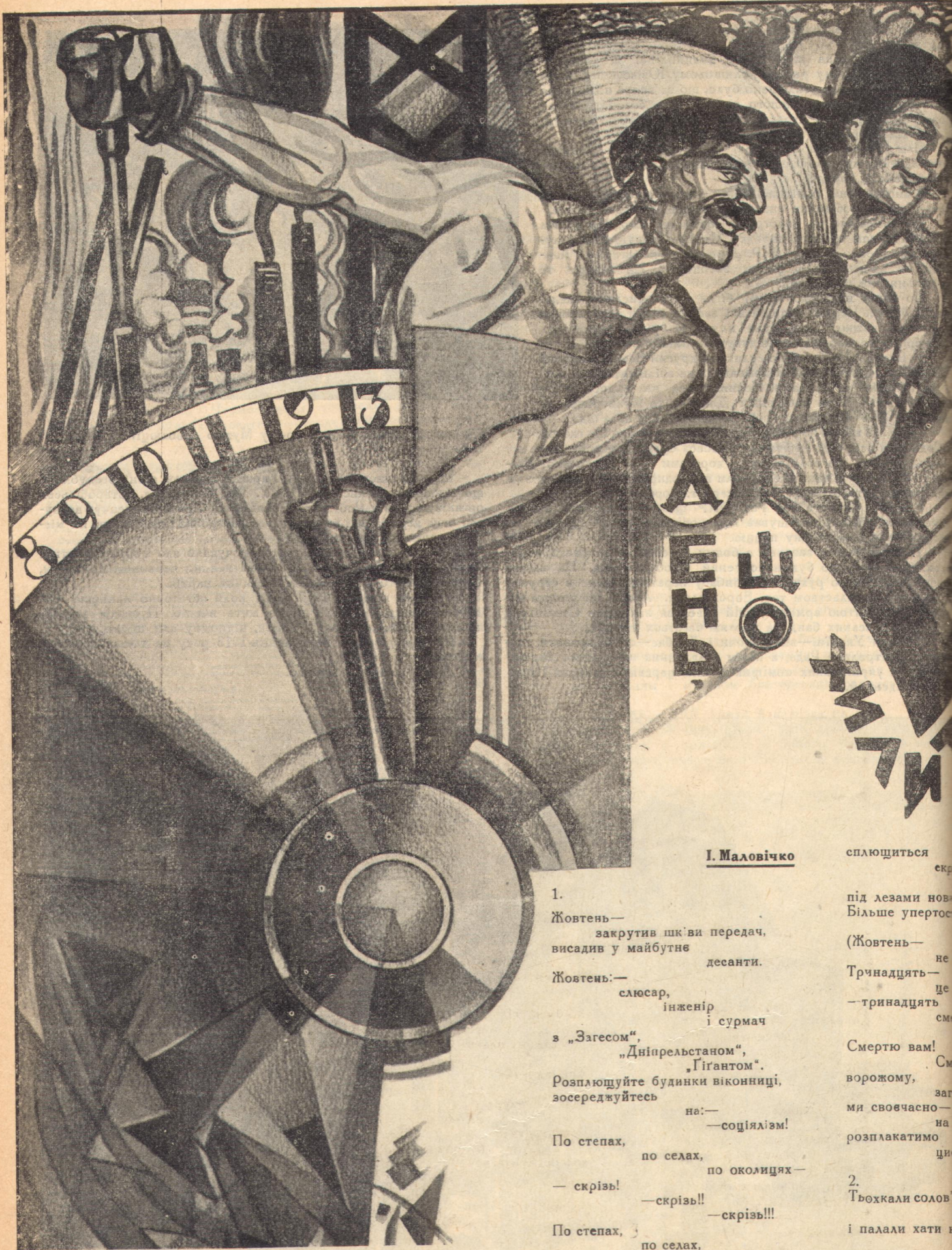
Рекордну цифру вироблення 1913 року не тільки догнали, а й далеко перегнали.

ДКР увійшла в історію.

М. Димний

Донсода. Касарня, де містився штаб військ ДКР. Фото з архіву Музею революції УСРР

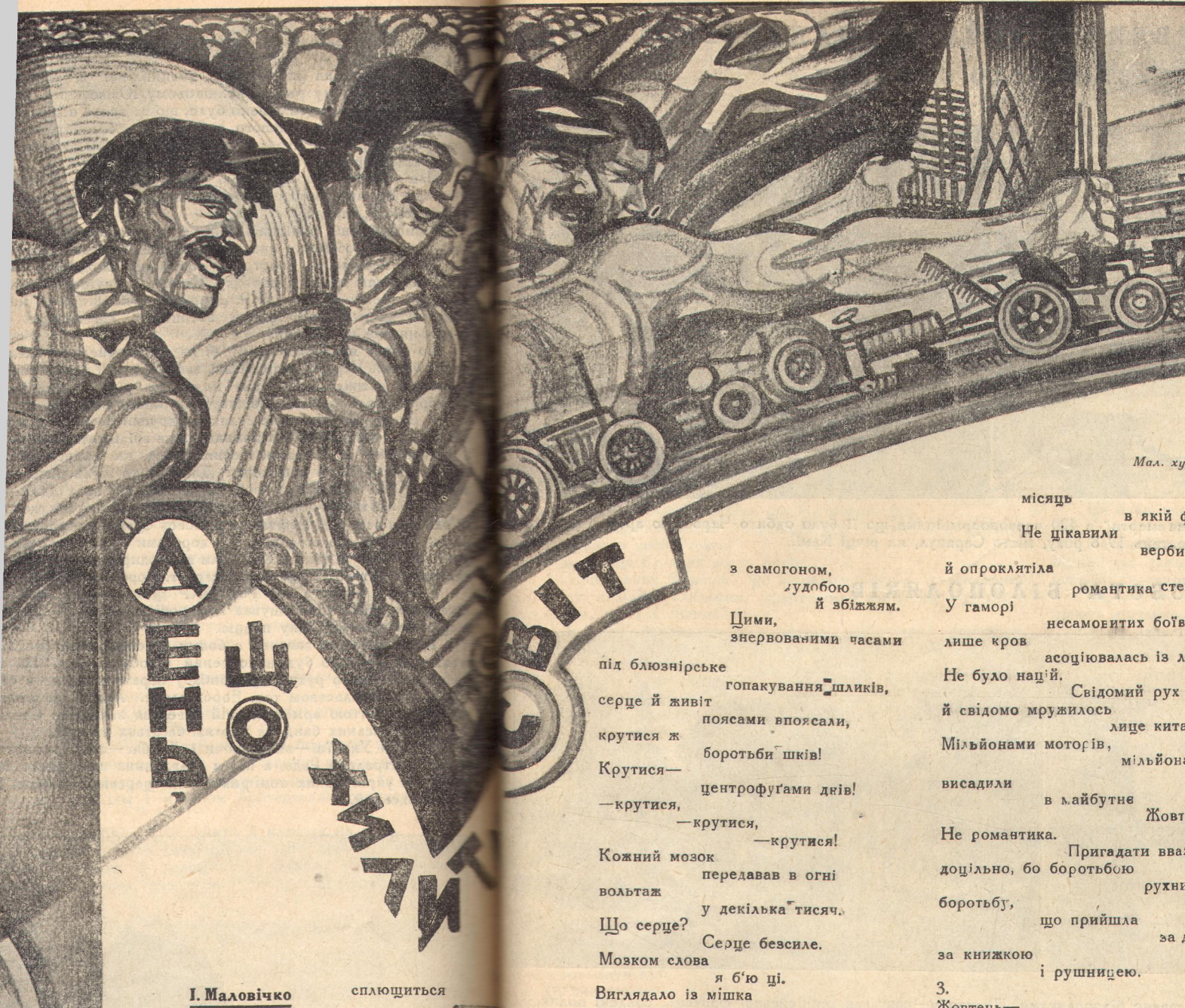
ДЕНЬ

ХИЖИ

І. Маловічко

1.
Жовтень—
закрутив шк'ви передач,
висадив у майбутнє десанти.
Жовтень—
слюсар,
інженір
і сурмач
з „Загесом“,
„Дніпрельстаном“,
„Гігантом“.
Розплющуйте будинки віконниці,
зосереджуйтесь на:—
—соціалізм!
По степах,
по селах,
по околицях—
— скрізь!
—скрізь!!
—скрізь!!!
По степах,
по селах,
по околицях:—
середовище забобонів

сплющиться
скрізь
під лезами нових
Більше уперто
(Жовтень—
не
Тринадцять—
це
—тринадцять
смі
Смертю вам!
См
ворожому,
заг
ми своєчасно—
на
розплакатимо
ци
2.
Тьохкали солов'я
і падали хати
В пазжуваті

ДЕНЬ ЖОВТЕНЬ ЖОВТЕНЬ

І. Маловічко

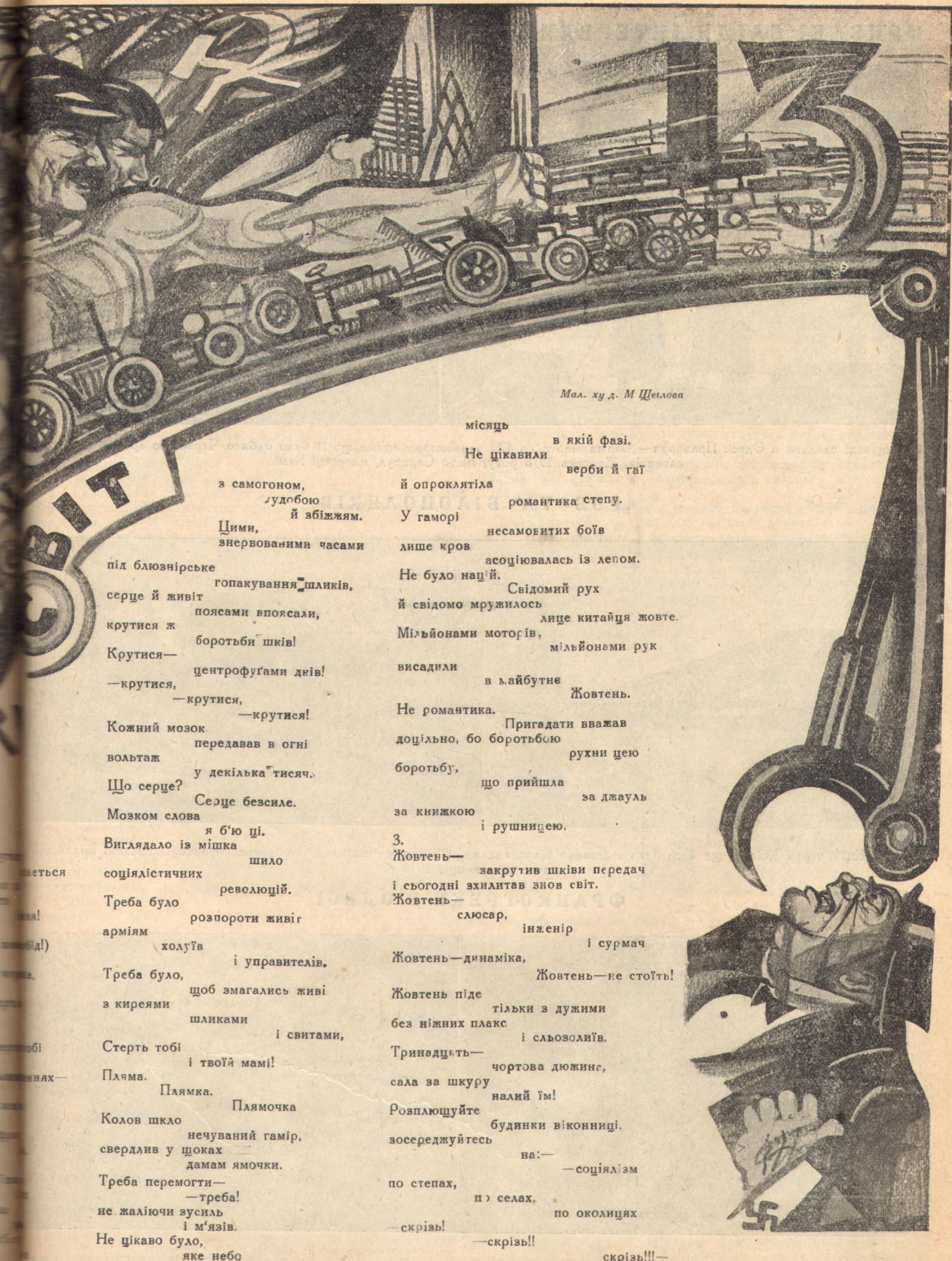
1.
Жовтень—
закрутив шків передачі,
висадив у майбутнє
Жовтень—
десанти.
Жовтень—
слюсар,
інженір
і сурмач
з „Загесом“,
„Дніпрельстаном“,
„Гігантом“.
Розплющуйте будинки віконниці,
зосереджуйтесь
на:—
соціалізм!
По степах,
по селах,
по околицях—
—скрізь!
—скрізь!!
—скрізь!!!
По степах,
по селах,
по околицях—
середовище забобонів

сплющиться
під лезами нових
Більше уперто
(Жовтень—
Тринадцять—
—тринадцять
Смертю вам!
ворожому,
ми своєчасно—
розплакатимо

2.
Тьохкали солов'яки
і падали хати
В плескуваті ахати

з самогоном,
лудобою
й збіжжям.
Цими,
знервованими часами
під блюзнірське
гопакування шликів,
серце й живіт
поясами впоясали,
крутяться ж
боротьби шків!
Крутяться—
центрофугами днів!
—крутяться,
—крутяться,
—крутяться!
Кожний мозок
передавав в огні
вольтаж
у декілька тисяч.
Що серце?
Серце безсиле.
Мозком слова
я б'ю ці.
Виглядало із мішка
соціалістичних
революцій.
Треба було
розпороти живіт
арміям
холуїв
і управителів.
Треба було,
щоб змагались живі
з киреями
шликами
і свитами,
Стерть тобі
і твоїй мамі!
Пляма.
Плямка.
Плямочка
Колов шкло
нечуваний гамір,
свердлив у шоках
дамам ямочки.
Треба перемогти—
—треба!
не жаліючи зусиль
і м'язів.
Не цікаво було,
яке небо

Мал. ху
місяць
Не цікавили
й опроклятіла
У гаморі
лише кров
Не було націй.
й свідомо мружилось
Мільйонами моторів,
висадили
в майбутнє
Жовтень—
Не романтика.
Пригадати вважалося
доцільно, бо боротьбою
боротьбу,
що прийшла
за книжкою
і рушницею.
3.
Жовтень—
закрутив шків передачі,
і сьогодні зхилив знов світ
Жовтень—
слюсар,
інженір
і сурмач
Жовтень—динаміка,
Жовтень—
Жовтень піде
тільки з дужими
без ніжних плакс
і словозолів
Тринадцять—
чортова дюжина
сада за шкіру
налий їм!
Розплющуйте
будинки віконниці,
зосереджуйтесь
на:—
соціалізм!
по степах,
по селах,
по околицях—
—скрізь!
—скрізь!!
—скрізь!!!

Мал. ху д. М. Щеглова

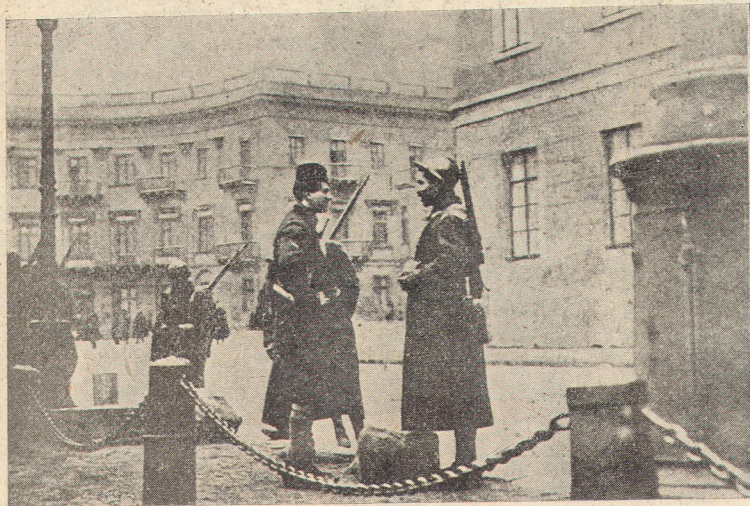
місяць в якій фазі.
Не цікавили верби й гаї
й опроклятіла романтика степу.
У гаморі несамоєитих боїв
лише кров асоціювалась із лепом.
Не було нації. Свідомий рух
й свідомо мружилось лице китаїця жовте.
Мільйонами моторів, мільйонами рук
висадили в майбутнє Жовтень.
Не романтика. Пригадати вважав
доцільно, бо боротьбою рухни цю
боротьбу, що прийшла за джауль
за книжкою і рушницею.
3. Жовтень— закрутив шків передач
і сьогодні зхилитав знов світ.
Жовтень— слюсар, інженір і сурмач
Жовтень—динаміка, Жовтень—не стоїть!
Жовтень піде тільки з дужими
без ніжних плакс і сльозолиїв.
Тринадцять— чортова дюжина,
сала за шкуру налий їм!
Розплющуйте будинки віконниці,
зосереджуйтесь на:— соціалізм
по степах, по селлах, по околицях
—скрізь! —скрізь!! —скрізь!!!—

з самогоном, лудобою й збіжжям.
Цими, знервованими часами
під блюзнірське гопакування шликів,
серце й живіт поясами впоєсали,
крутяться ж боротьби шків!
Крутяться— центрофугами днів!
—крутяться, —крутяться,
—крутяться!
Кожний мозок передавав в огні
вольтаж у декілька тисяч.
Що серце? Серце безсиле.
Мозком слова я б'ю ці.
Виглядало із мішка шило
соціалістичних революцій.
Треба було розпороти живіт
арміям холуїв і управителів.
Треба було, щоб змагались живі
з киреями шликами і свитами,
Стерть тобі і твоїй мамі!
Пляма. Плямка. Плямочка
Колов шкло нечуваний гамір,
свердлов у щоках дамам ямочки.
Треба перемогти— треба!
не жаліючи зусиль і м'язів.
Не цікаво було, яке небо

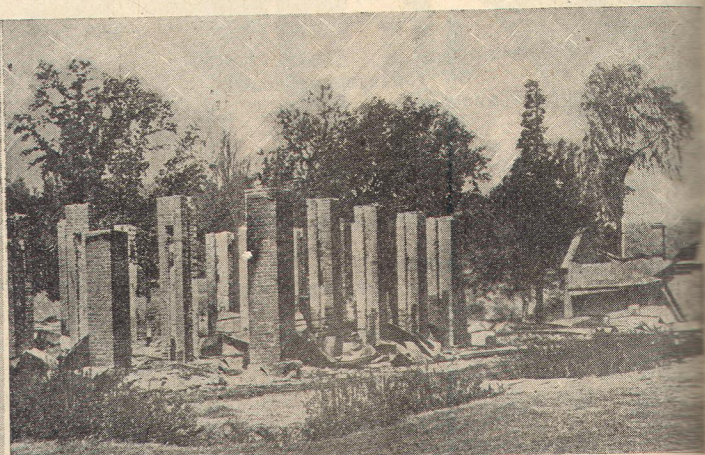
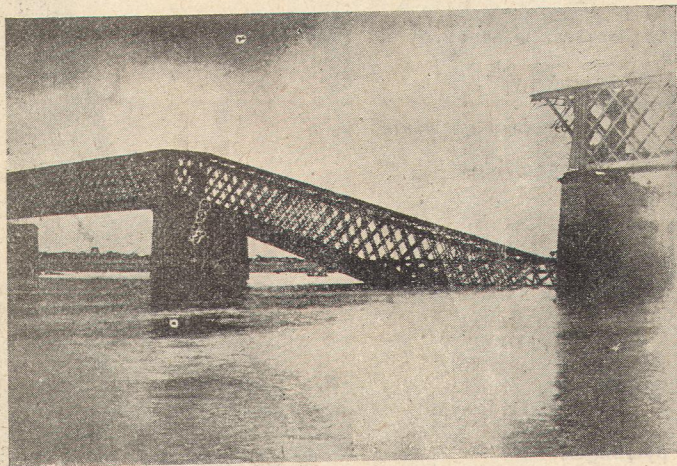
КРИВАВІ СЛІДИ ІНТЕРВЕНЦІЇ. РОКИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ ФРАНЦУЗИ Й ЧЕХО-СЛОВАКИ

фото Ратау

Французькі салдати в Одесі. Праворуч—„Баржа смерти“ з 420 червоноармійцями, що її було одбито Червоною армією у Чехо-словаків. Жовтень 1918 року, місто Сарапул, на річці Камі.

„РОБОТА“ БІЛОПОЛЯКІВ

Міст у Київі через Дніпро, що його було зіпсовано білополяками. Праворуч—пакгаззи Бобруйської фортеці, спалені поляками підчас інтервенції 1918 р.

ФРАНКО-ГРЕКИ В ОДЕСІ

Вибух в Одесі 1-го вересня 1918 року, що його вчинено агентами антанті. Праворуч—трупи робітників, замучених франко-греками підчас допитів. Фото зроблено біля порохового льоху фортеці.

ЄВРЕЇ НА ЗЕМЛІ

Зовсім недавно, за кордоном погромник Шульгін і пінявий п'яничка—колишній письменник—Купрін обвинувачували радянський уряд не більше, не менше, як в антисемітизмі, вірніше, у здійсненні давнього прокляту чорносотенця Пуришкевича—„вислати всіх євреїв“.

Більшовики, чи бачите, „виселяють євреїв з міст“ і „сило-міць“... женуть їх на землю. Сперечатися з „полупочтєнними“ публіцистами погромниками не має радії.

Сміхотворний лемент безробітних денікінських брехунів ми згадали, як курйоз, коли їхали в одно з таких місць „засланьня“ євреїв. Шлях наш перетинав чорний, зораний для засіву чорнозем. Очам не було на чім відпочити—навіть межі зрівняли комунари.

— А чи далеко ще до Нейфельда?

Візник показує пужалном праворуч.

— Ось!

Уривчасто, хрипко, неначе нехотя, гавкають собаки.

Ну, ось ми, нарешті, у євреїв-землевласників, у Нейфельді. Он сіра низенька хатка приткнулася до землі, сховавшись від пір'я і морозів.

Там за повіткою ремонтують трактора.

Нас кличуть до хати:

— Хоч не дуже гарно, зате по-простому—заходьте!

За непофарбованим столом сидить єврей селянин, ще недавно—дрібний ремісник. Ось що він розповідає.

Нейфельдці-колоністи перейшли на землю порівнюючи давно, років з шість тому.

Але що це були за шість років!

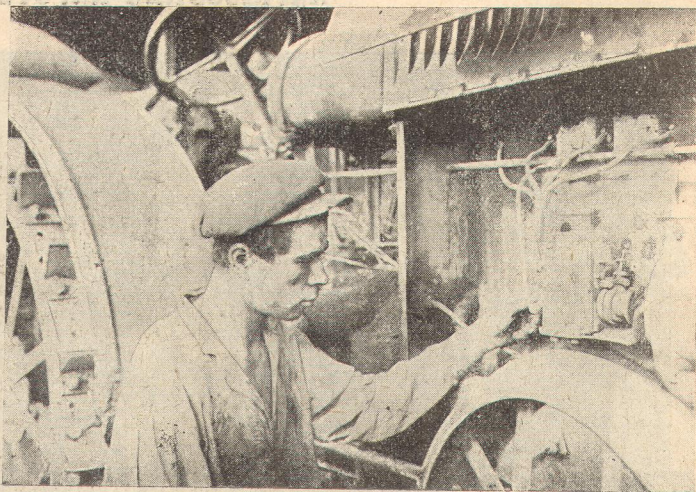
40 єврейських бідняків, що зібралися тут з утискованих царською поліцією злидених кварталів, в минулому постійно недідали, жили в тісноті, бруді.

Але й тут земля сувора і вперта, жалюгідний реманент, погані коні, нераціональна плодозміна. І знову злидні, сльози, лемент.

Один по одному чергувалися недороди, і з сумом гадали молоді землероби, що ніколи не полюбить їх земля, не дасть їм своїх плодів і правжити на ній, як кожна людина живе.

Тяжкий це був час, коли відчай охоплював землеробів, як він охоплює людей, що зазнали аварії в безбережному океані. Дехто почав говорити про те, що винні колективи. Треба працювати самостійно—індивідуально.

Поділилися на родини і ще гірше стало.

Ремонт трактора

І ось комусь, та здається всім відразу, спало на думку скласти умови на тракторний обробіток з радгоспом ім. Шевченка.

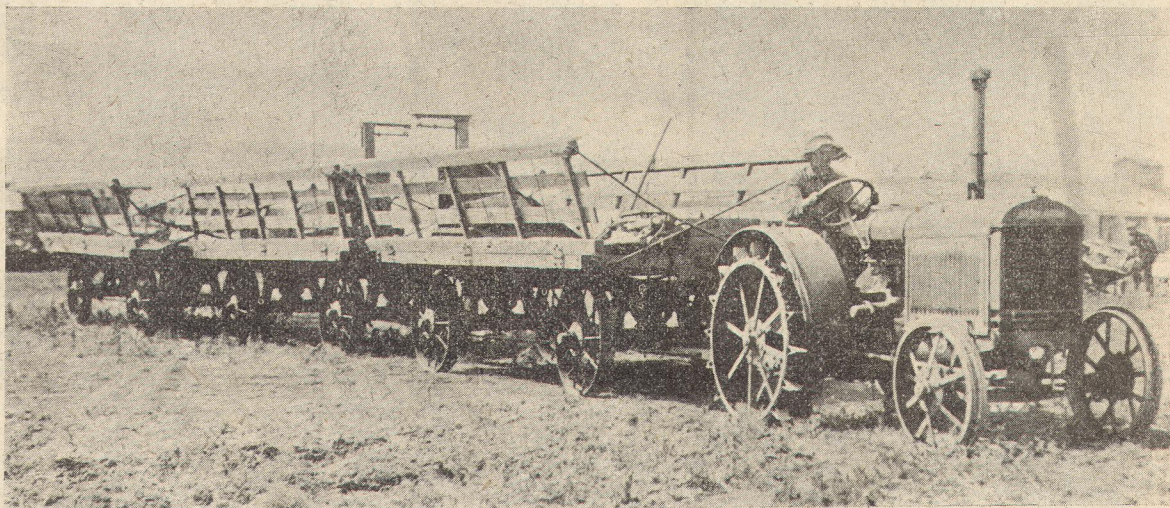
Це було лише торік, а тепер колектив євреїв-переселенців уже міцно стоїть на ногах.

Недороду немає—його переміг досвід радгоспівських агрономів, що заклали в новоутвореному колективі вигідні засухоустійкі культури.

Зараз у переселенців веселий, бадьорий настрій. Вони працюють впевнено, бачучи наслідки своїх зусиль.

А ця бадьорість і певність—краща запорука успіху.

М. Єфетів

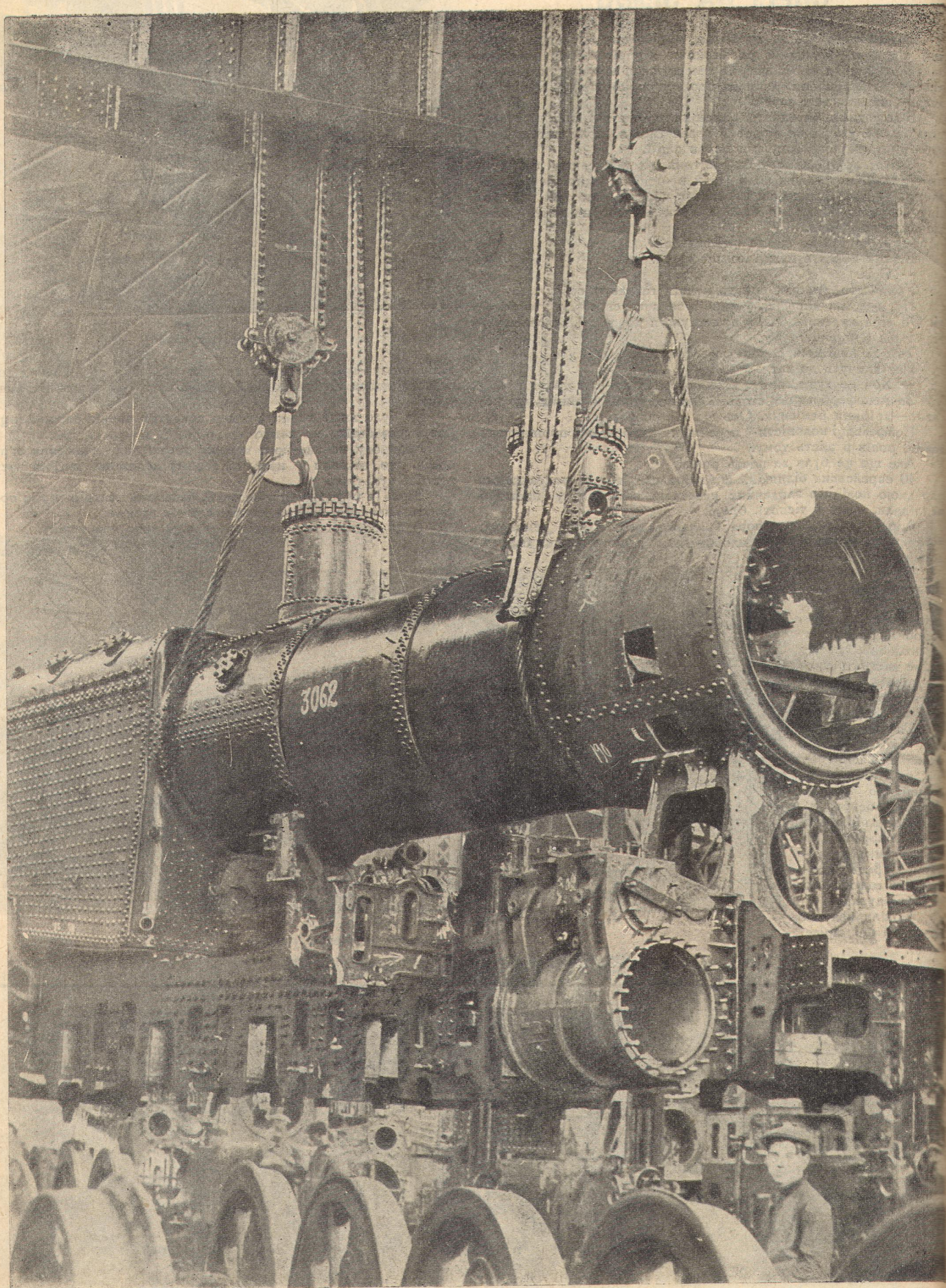

Трактор виконує майже всі роботи

Окупаційні війська в Харкові

ХАРКІВСЬКИЙ ПАРОТЯГОБУДІВЕЛЬНИЙ ЗАВОД

Котел паротяга перед установкою на станиву

Піонерський рух на Україні

На Всеукраїнському зльоті піонерів були представники всіх республік Союзу, а також піонери Америки.

НА ПОЛОТНІ ІМПЕРІАЛІЗМУ

Христя АЛЧЕВСЬКА

(Про гравера Касіяна)

Кожного разу, що я бачу, як із безкрайого моря утисків капіталістичної країни вихоплюється свіжий молодий геній творчости якогонебудь українського селянина, це мене сильно зврушує й наводить на різні міркування. Справді, погляньте, як скося ставляться до якогонебудь мешканця (тубільця) Карпатських гір, що зненацька 'появиться в так званім „цивілізованім“ товаристві європейців. Це—біла ворона посеред чорних круків. Почати з дитинства: прийде хлопчисько-українець до польської чи німецької школи в капіталістичній державі, а то й до румунської,—прийде з наївною душею, але без уміня читати й розуміти, що говориться в чужій мові, а тут—на тобі—на його вже й напустилися. Мовляв—„гуси пас,—нічого не второпа; а між тим, пся крив,—революційні думки певно тайть—тягне до своїх,—таких же голодранців у пошматованій одежі й без знання алфавіту“. І ось нема тієї перепони, яку б не ставили цій чистій душі на її шляху осягнення своєї мети.

„Ти до своїх не ходи,
„А ти своїх не люби...“

можна було б продитувати народню пісню, перефразувавши її трохи...

Отже, з такого тла, з усіма його консеквенціями, чи пак наслідками, зірвався й виїшов на лискучу дорогу мистецтва гравер з Прикарпаття Василь Касіян (тепер—радянський гоомадянин).

Переді мною лежить той його рукописний життєпис, що він його сам мені прислав і що характеризує обставини його колишнього життя і сучасну творчість його (по закінченні Празької Академії мистецтв)—як не можна ліпше.

Все ігнорування імперіалізмом своєї особи він пережив у безмірній дові. Насамперед 18-ти літ був післаний „на убой“ на всі можливі fronti імперіалістичної війни, навіть у Могилів, де мусив „ворогувати“ з рідного походження „неприятелем“, потім туди, де вже для Австрії спасіння не було й де били слав'ян немилосердно: на італійський фронт. По щастю розстріли повстання проти австрійської влади в Могилеві й карні кулі маляр в отім полку, де служив Касіян, оминули молодого, парубка, що так само був проти при му со вої відсилки війська в Італію, як і його розстріляні товариші, ініціатори бунту...

Але те, що куля оминула його в цьому разі (інший раз він був поранений в коліно), це не примирало його звійною

15-го року, як розповів мені Касіян, прийшло австрійське військо й мене з VI-ої класи гімназії приділили до 20-го полку в Станиславові. З кадрів в Брук ан дер Мур був я висланий на короткий час в резерву на російським фронті, а в 1916-го був на фронті в Італії, де брав участь в боях на Монте Замерле і під Горицією, де й був ранений. Війну ненавидів весь час ніякого ворога не застрелив. Та моя гравюра „Сліпень і собака“, що так сподобалась вам, це ж вражіння війни. Бажаюсь мені перелити з моєї душі на малюнок усю самотність осліпленої на війні людини, якій зостався на розвагу лише цей скудлий пес, такий же нещасний як і та скривджена душа, що в ній не загинула в самоті...

Моя тематика від етнографічно-побутової з ліричним підкладом (я—з селян сам) перейшла непомітно до соціальної тематики, на що вплинуло саме життя. Я часто відвідував заводи за містом, цегельні, особливо цементарню в Браніку, де жила тоді коло 100 відкинутих суспільством людей. В місті я бачив людьми, що спали по вулицях, на станціях, під мостом, вдень я бачив їх на поденщині, що вичерпувала їх сили, робила їх лиця грубі, безвиразні, а очі їх дивилися, але не бачили. Люди ці робили на мене міцне вражіння, вони захоплювали мене, я їх хотів представити так, як я їх знав і чув. Потім я старався робити їх так, щоб вони, коли побачать себе, могли констатувати свій стан, свою бідноту, використовування.

В моїх роботах у школі почали вбачати людяність. Їх хвалили, давали дальші почесні призначення, але в цілому професорська колегія проходила побіч них мовчки й холодно. Зате роботи з-під станка скоро розходились, їх дуже радо купували якраз пролетарські верстви міського населення. В роках я став членом громади студентів-радянців та брав участь у їх роботі організаційній і видавничій, а також прийняв громадянство СРСР.

Ось сповідь того селянина, що „однававшись од гілля“ починав вчитися з австрійської латинської алфавіти в польській школі, а ледве розумів чого його вчать, а потім вивчив на своїй спині всю вже не польську, а „імперіалістичну“ школу пригноблення—військового поневолення,—національного пониження й пониження людської гідности безнаціональної, а також поневіряння всякого роду для того тільки, щоб мати змогу скінчити Празьку Академію й почати служити широким ідеалам бідної, підлеглої стражданню людини.

Сліпий інвалід

В нічному захисті

Селянка-гуцулка

УКРАЇНСЬКІ ВИРОБИ ЗА КОРДОНОМ

З давніх давен у нас закоренилося уявлення про ярмарок, як про місце, куди з найвіддаленіших кутків країни збираються купці на власні очі обдивитися крам, помацати його руками й добре поторгувавши, придбати що треба.

Проте, наявність Держпаяну, що заздалегідь складає річний план товарообігу ніби то робить такий купецький з'їзд зайвим, а торгуватися теж не треба, бо крам продається за твердими цінами Наркомторгу і ВРНГ.

За таких умов цілком природньо виникає проблема, чи доцільно взагалі існувати ярмаркам і, навіть, успішний зріст Нижегородського торгу не дав позитивної відповіді на це питання.

Державна промисловість, об'єднана в трести й синдикати працює за певним планом, а кустарна кооперація ще являє собою союз районних спілок, що їх через розкиданість і невеликий розмір виробництва тяжко регулювати.

Ярмарок потрібний кустарним об'єднанням, бо там вони виступають з різноманітним асортиментом своєї продукції й можуть наочно ознайомитися з виробами інших районів, підшукати собі сировину тощо.

Велику роль відіграє ярмарок також, як виставка зразків тих кустарних виробів, що цікавлять закордонні ринки—як от хутра, художні речі, меблі тощо.

Державна промисловість, що рік-у-рік підсилює свій експорт, також дуже зацікавлена в тому, щоб чужоземні гості на ярмарку як найповніше ознайомилися з нашими вивозними можливостями, якістю й цінами товарів.

Тому з великої популярності користується влаштована при ярмарку виставка промислових виробів, що охоплює найрізноманітнішу продукцію.

Серед виставкових експонентів значне місце посідає Україна. Не зважаючи на те, що в нашій республіці перед веде важка індустрія, продукцію якої майже цілком споживає внутрішній ринок, низка трестів легкої промисловості успішно просуває свої вироби за кордон. Не кажучи вже за такі продукти, які не потребують ярмаркової рекомендації й почувають себе по східних країнах, як вдома, ми бачимо на виставці меблі, дзеркала й інші шкільні вироби, посуд, велосипеди,

ліжка, дукерки й кондитерську продукцію тощо.

Українські вироби на Всесоюзній виставці кустарно-промислової кооперації

Надзвичайні успіхи українського сільсько-господарського машинобудівництва, що показали себе не тільки збільшенням продукції, але й удосконаленням машин та знарядь і випуском нових типів (як от складні молотарки Укртрестсільмашу), відкрили йому шлях за кордон.

Українські кустарні вироби теж бажані гості по чужих країнах. На всіх виставках, що їх улаштовує Держторг за кордоном, вони посідають поважне місце, бо визначаються добрим смаком і гарною якістю.

Вироби наших вишивальниць прикрашають собою житла американських фермерів, а славетні опішнянські глечики красують по камінах німецьких бюргерів.

Досвід показав, що українська художньо-кустарна промисловість знайшла шлях не тільки на захід, але й на схід.

Східні країни, що споживають наші промислові вироби, довозять замість них потрібну нам сировину. Такий характер обміну сприяє індустріялізації країни, бо дає можливість додатково завантажувати фабрики.

Так ми одержуємо бавовну і вовну, а вивозимо тканини, імпортуємо шкіри, а експортуємо взуття і т. ін.

Наш промисловий вивіз, рік-у-рік зростає і останнім часом складає понад половину всього експорту. Українська промисловість де далі посідає значніше місце у виході на чужоземні ринки.

Підвищення якості забезпечить українським виробам і надалі вільний вихід за кордон.

Валентин Бородин

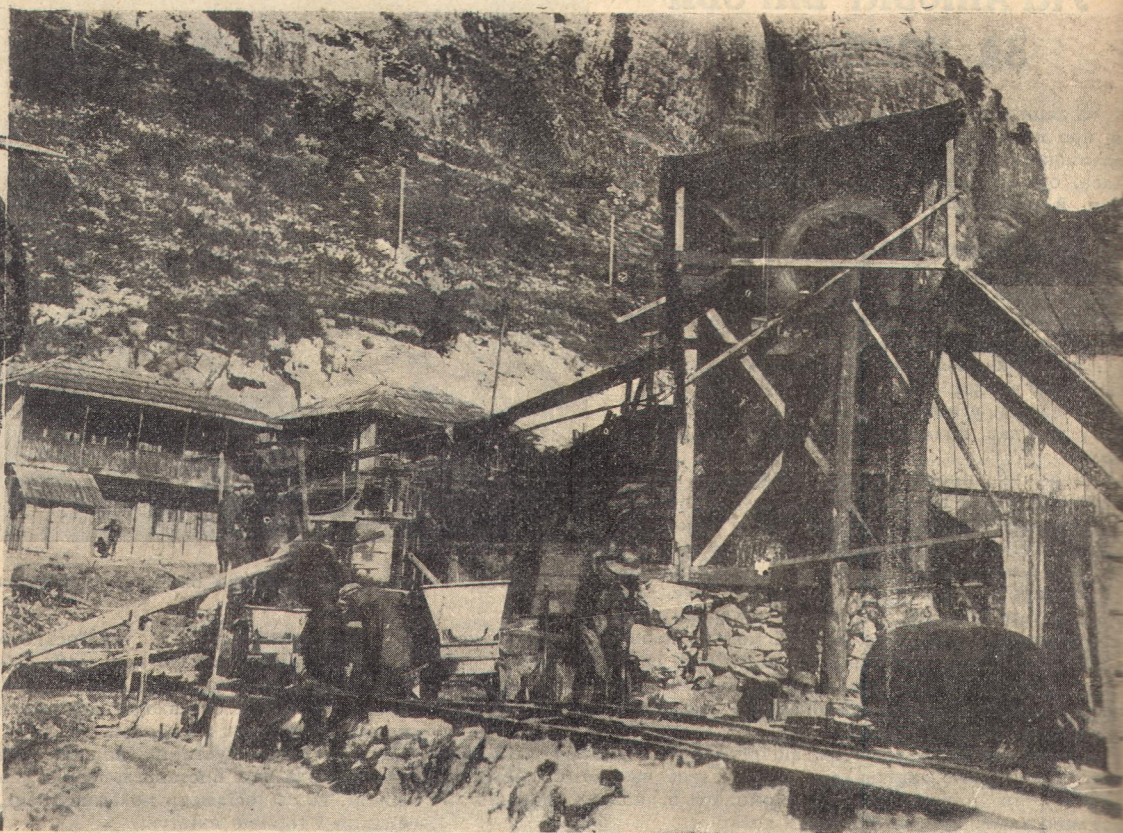

Куток української промисловості на виставці Держторгу

Загальний вигляд головного будинку Нижегородського ярмарку

ЧІЯТУРСЬКИЙ МАНГАН

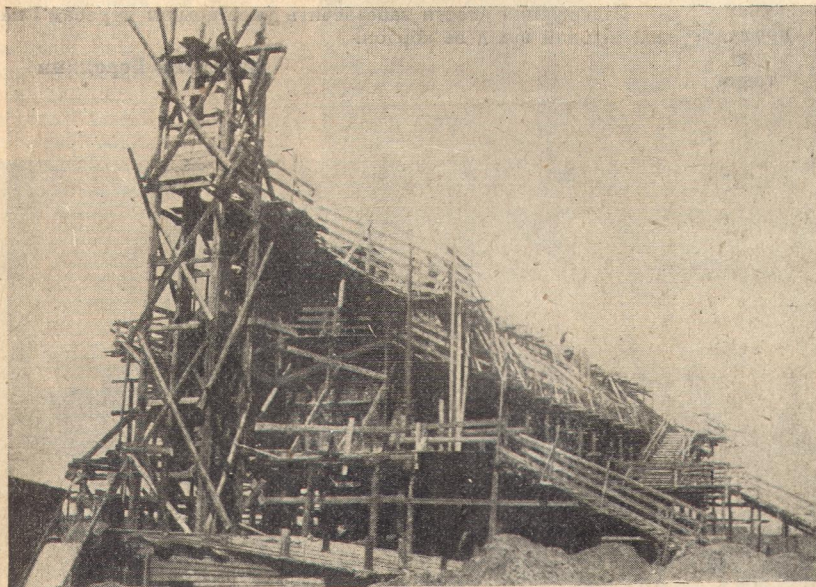
Найбагатіші в світі манганові рудні використовує зараз Чіятурський мангановий трест, що його організовано року 1928-го.

До цього часу манганові рудні були в експлоатації концесіонера Гарімана, що створив товариство „Грузинський Марганець“.

Від концесіонерів до тресту весь цей мангановий район перейшов у досить безладному вигляді. Експлоатація манганових рудень провадилася далеко не раціональними засобами. На меті було найбільше використання району, найбільше добути руди.

Чіятурський манган вважають за найліпший у світі і таким чином Грузія посідає перше місце на світовому ринку. 90 процентів манганової руди іде на потреби металургійної промисловості і 10 процентів на хемічну. Чіятурський район має вісім рудяних узгір'їв. По їх схилах розташовано заводи і рудні. Зріст видобутку мангану ілюструють такі дані: 1927 рік—347 тисяч тон, 1928 рік—1.230.000, 1929 рік—1.726.000. Рок 1929-30 передбачається добути 1.800.000 тон.

Тепер трест вживає заходів щодо механізації всього процесу видобутку. Роботу на руднях поступово переводять на електричну енергію. На раціоналізацію виробництва уряд асигнував 100.000 карб.

ШАХТА 19-20

Шахту закладено у вересні 1926 р. в Гор'вці з розрахунком експлоатації її з 1 жовтня біжучого року. Її продуктивність—350 тис. т. вугілля на рік. До п'ятирічного плану будівництва шахта ця не входить. При шахті будують бункера для механізованого вантаження вугілля.

Звгальна вартість будівництва шахти 19-20 понад 4 млн. крб.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КВАРТЕТ ім. ВІЛЬЙОМА

Квартет засновано 1920 р. в Харкові. Незабаром він виявив себе цінною художньою одиницею, дістав від Державної музично-інструментної колекції Головнауки РСФРР рідкі інструменти, роботи знаменитого французького майстра Вільйома (1798—1875), на честь якого й зложив свою назву. Пропаганда кращих зразків камерної музики серед робітництва, обслуговування культурних потреб пролетаріату УСРР (подорожі по Донбасу й інших промислових районах)—надали роботі квартету великої музично-громадської ваги і НКО УСРР дав квартетові назву „державного“.

Відтоді, майже 9 років квартет безперервно працює на Україні.

Понад 1000 концертів, де виконано понад 1000 творів, належних близько 100 авторам—ось актив квартету ім. Вільйома, що є нині найкращим квартетом України і один з кращих в СРСР.

З листопада м. р. до вересня ц. р. квартет зробив виняткову концертну подорож Харків—Владивосток, давши 25 концертів у Москві й об'їхав далі Надвожжя, Урал, Сибір та Дальний Схід.

Понад 200 концертів дали вільйомовці протягом подорожі, виступаючи не тільки в концертних приміщеннях, а й на заводах, копальнях, фабриках, клубах і інш., крім робітництва широко обслуговуючи маси червоноармійців, червонофлотців, пролетарське студентство, зльоти піонерів тощо.

І хоча місцеві культробітники не раз були певні, що робітництво не розуміє камерної музики, та квартет не зупинявся, ніс цю музику в маси і щоразу доводив, що останні розуміють

і цінують музику, аби вона була художньо цінна й добре виконана.

Крім класичної музики, квартет широко популяризував сучасну музику, особливо українську (Лятошинського, Козичького, Костенка, Богатирьова, Лісовського, Клебанова, Сєблянка, Тіца й ін.), що скрізь викликала великий інтерес і оплески аудиторії.

Завжди підтримуваний квартетом зв'язок із місцевими музикантами дав йому змогу одержати твори молодих композиторів татар, монголів, бурятів, якутів і тут же виконувати їх у концертах.

Нині квартет готується до виступів в „тижні української музики“ на виставці українського мистецтва в Берліні, що її влаштовує Укр. Т-во культурного зв'язку з закордоном.

ЧЕРВОНИМИ ВАЛКАМИ

фото О. В. Дем'яновича

Селяни Ніжинщини в порядкуві соцзмагання почали організовувати здачу хліба червоними валками. Організують валки не тільки села, а й цілі райони. На нашому фоті частина величезної червоної валки з 16 сел Мринського району. Селяни на протязі одного дня здали близько 10.000 центнерів хліба

Краматорський металургійний завод. Нове селище для робітників

ВЕЛЕТЕНЬ ВИДУЖУЄ

Догнати й перегнати

Один з найбільших у Донбасі заводів—Краматорський не виконав програми: завод відстав, йому боляче, він намагається догнати й перегнати план-програму.

Ось чому так протяжно гудуть гудки, гучно лунають удари в листовому, вальцювальному, частіше ллється розтоплений чавун по підданих бабках і гвинт до гвинта припасовується, прикріплюється до сотен машин, що їх випускає машино-будівельний завод. Над заводом сизо-червона заграва. Неначе воюючи з ніччю вихоплює вона великі простори, освітлюючи димарі, що дивляться в небо.

Кожна нова заграва, нове витоплення чавуну, сталі—нове змагання догнати, виконати програму.

Стоючи вночі на залізничному мості,—можна бачити весь завод. Він виріс лише за останні роки. Недарма ж його відокремили від Південсталі й вилучили в самостійний трест.

До революції й раніше

Краматорський завод—один з наймолодших заводів Донбасу.

Нинішній Сталінський, кол. Юзівський завод було побудовано в 1868 році, Луганський ще раніше (1806 рік), а Краматорський лише в кінці минулого століття.

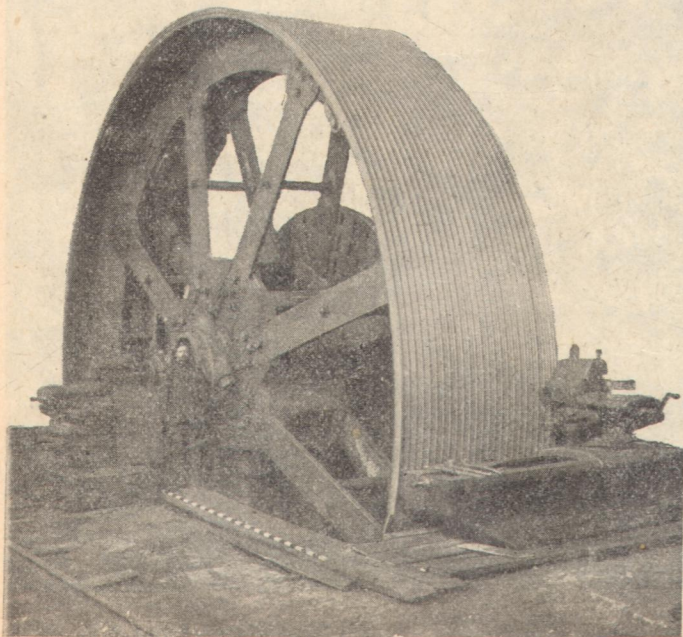
Після кримської кампанії широко розгорнулася гірничо-завідська діяльність у Донецькому басейні. Однак, казенним

заводам не щастило. Найстаріший завод Луганський, що пержив себе, було зачинено. І тоді приватний капітал, об'єднаний в різні товариства, починає будувати нові заводи, що ростуть з кожним роком і навіть місяцем.

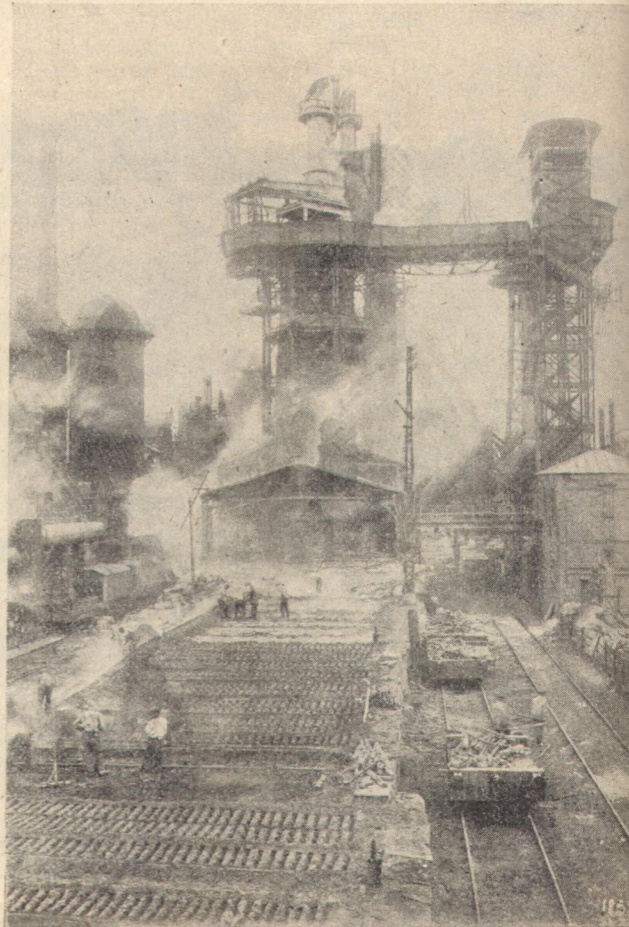
З посиленням будівництва на півдні, коли було побудовано Костянтинівську залізницю (1875 р.)—металургія починає бурхливо розвиватися.

Завод за нашої доби

Прогнали з Донбасу бандитів різних мастей і завод почав хутким темпом виробляти метал і машини. Виростали нові шляхи, раціоналізувалось виробництво, намагаючись наважити продуктивність 1913 року.

Махові колеса, що їх виробляють на Краматорському заводі

Ливарний двір Краматорського заводу

Не так легко було добитися цього!

Адже з виходом червоних промисловість басейну руйнувалася. У Донбасі панувала жахлива картина голоду, смерті й занепаду.

Та минув тяжкий час.

І коли зросла свідомість робітників, коли всю робітничу громадськість було покликано до посилення працездатності, до виконання п'ятирічки, Краматорський велетень почав шкутильгати. Плян не виконано.

Аварії

У квітні прорвало горно домни № 1.

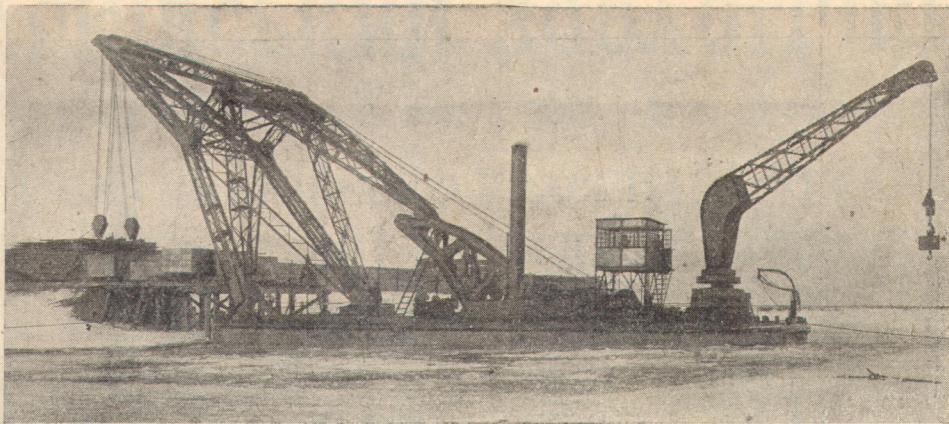
13 травня в мартенівському цеху впала катринка з повітряного шляху. Цех зупинився.

Потім сталася аварія панцерів домни № 2.

І нарешті 21-го серпня виникла велика пожежа, що спричинилася до зупинки цілого заводу. Пожежа сталася в наслідок сильного пошкодження парових турбін № 1 і 4 електростанції, а також через цілковите знищення головного розподільного щита.

Крім того, загроза жовені спричинилася до зупинки двох печей. Всі ці аварії призвели до того, що завод майже по всіх цехах знизив свою продукцію.

Собірватість одної тони виробів загального виробництва підвищилася за одинадцять місяців 1928-29 року середнім чином на 2,2%.

Пересувний кран

Середня зарплата робітників збільшилася на 3,1%, а продуктивність праці зменшилася на 7,1% при місячній продуктивності.

В шумі й димі, в посиленому витопленні чавуну й сталі намагається завод надолужити втрачене. Завод хоче перевищити свої норми

Велетень напружується.

Завод напружує всі сили, щоб подолати перешкоди й усунути хиби що їх викликають випадкові обставини.

Спочатку несміливо, а далі все рішучіше висуває заводоуправління питання про виконання п'ятирічки за чотирі роки.

Недавно в Краматорівці було закладено ще один, третій металургійний зтвод, що стане нам у 75 мільйонів карб.

Завод буде перебудовано протягом п'ятих років. Деякі цехи його почнуть працювати за рік.

Разом із тим Краматорський завод, посівши значне місце у важкій індустрії, зміцнить нашу країну.

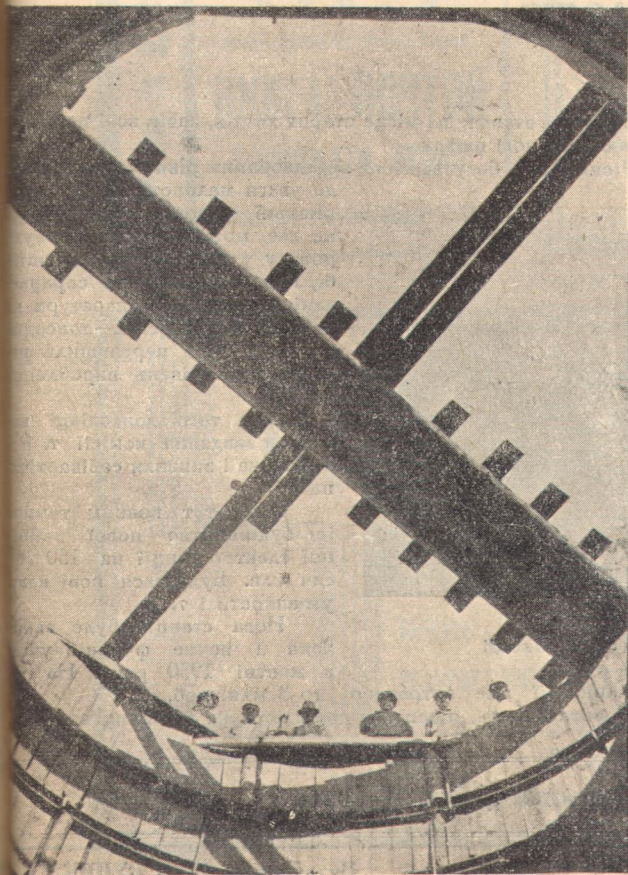
А зараз він робить скажений стрибок, зібравши всі свої сили, щоб догнати й перегнати свою норму.

Ось чому так уперто б'ють молоти по ковалду, так дзвінко вальцюється залізо, а домни й мартени топлять чавун і сталь. Від цього витоплення над заводом сяє жовто-гарячий диск, що освітлює завод уночі, як яскраве сонце.

Дванадцята річниця Жовтня — новий етап, що примушує завод виконати план п'ятирічки за 4 роки.

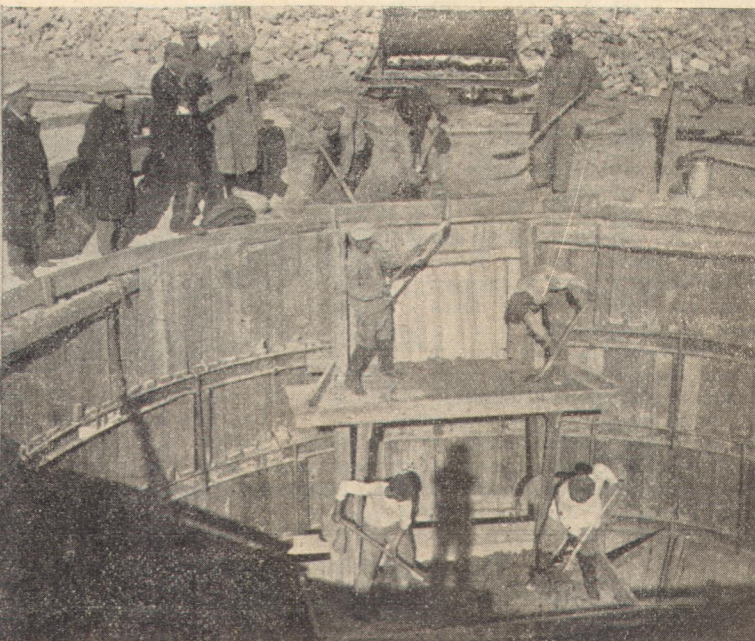
Д.

НАЙБІЛЬША В СВІТІ ШАХТА „ГІГАНТ“

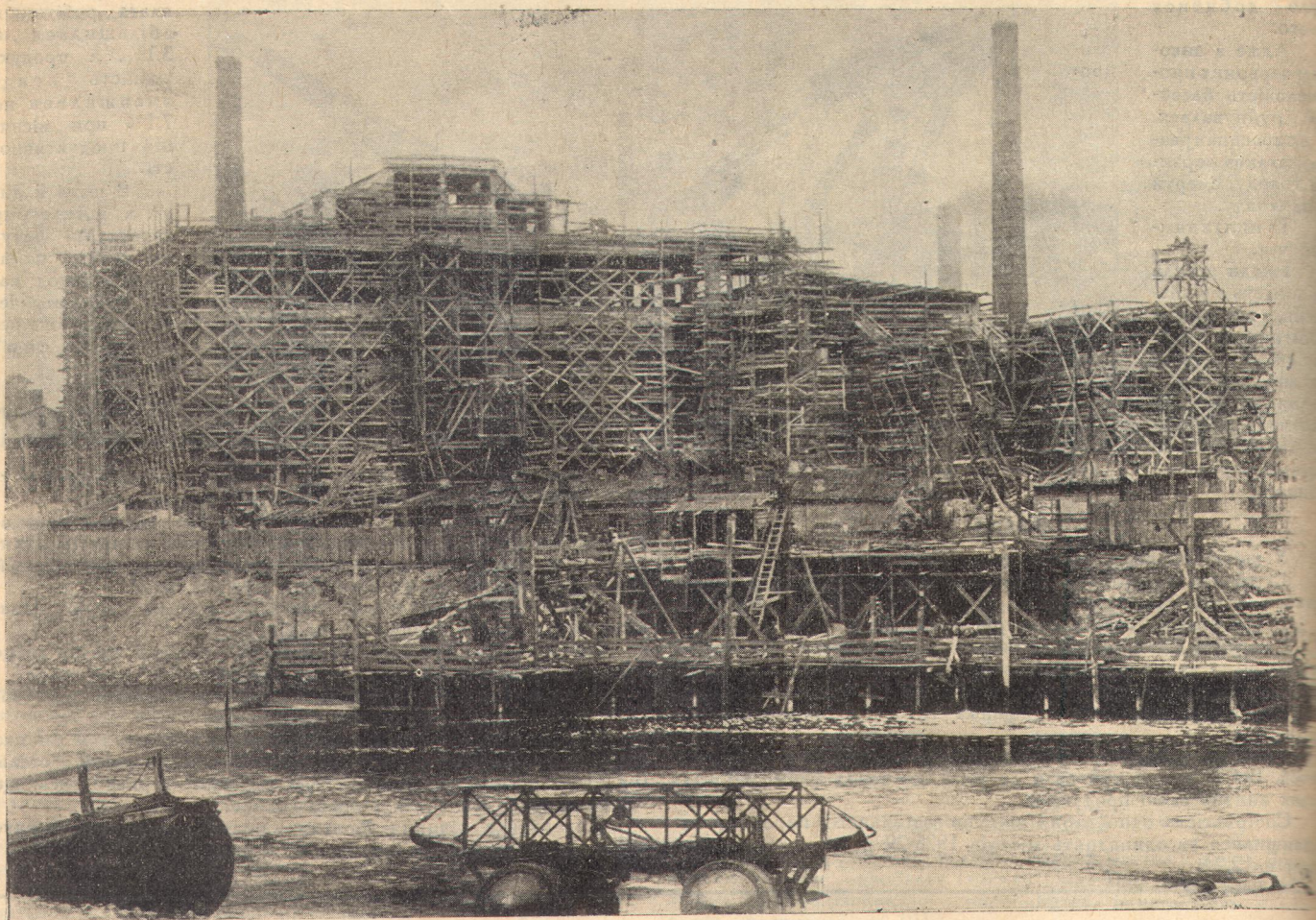
Початок проходження найбільшої в світі шахти „Гігант“ на станції Узловая, Луганської округи. Шахта ця даватиме 150.000 тонн вугілля на місяць.

Кількість здобичі шахти „Гігант“ перевищуватиме кращі рудні.

Землекопи поглиблюють ствол шахти по горизонталі

фото „Ратану“

Загальний вигляд будівлі нової районної електростанції на 150.000 кіловат

У НОВИХ ХАЗЯІВ

Д. Назаров

У величезній глибокій влоговині, облямованій з одного боку темно-сірою стрічкою дубового лісу, а з другого в самому центрі свому, перерізаний на дві Дінцем, довгим ланцюгом виробничих цехів і заводських надбудовань—розкинувся державний, содовий завод імені В. І. Леніна „Донсола“.

Заснований в 1896 році, колишніми акціонерами Любимовим і Сольєв, завод незадовго перед Жовтневим переворотом своєю новою, ще мало спрацьованою тоді заводською апаратурою давав щороку продукцію на 12 млн. крб.

У 1917 році Донецький содовий завод з наказу Жовтня перейшов до рук трудящих, і вже напівспрацьований почав жити новим життям.

Упертою творчою працею тисячі нових хазяїв, крок за кроком подолаючи труднощі, що стояли на їхньому шляху, повільно, але вірно повели завод до нових господарських перемог. Минулися тяжкі роки горожанської війни і господарської розрухи. Інтервенція, білогвардійщина і блокада упали в минуле.

Жовтень, ставши на місце старих хазяїв, завів нові порядки, продикував нові цифри.

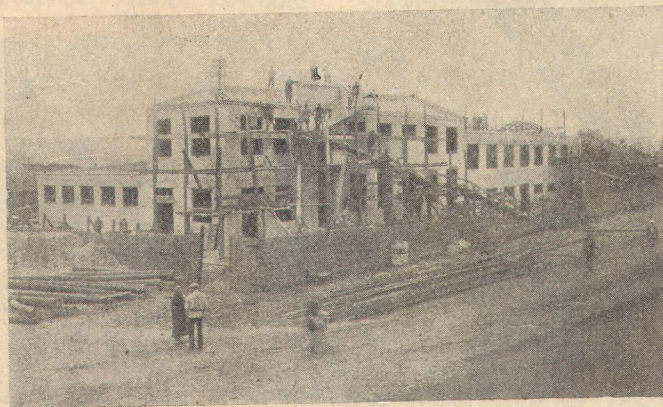
Рівняючи роботу заводу з передвоєнним рівнем, прийнявши до уваги малопотужність старої рішної силової станції, не дає можливості розгорнути роботу у відповідному масштабі, і не зважаючи на спрацьованість заводської апаратури на 45% по деяких цехах—донсодаці все ж таки перевищили передвоєнний рівень вироблення на 74%.

Крім того донсодація виконала завдання комісії т. Рухомича і знизили собівартість на 8%.

Тепер тут повним темпом іде будівництво нової районної електростанції на 150 тисяч квл. Будуватимуть нові вакуум-апарати і т. д.

Нова станція буде закінчена й почне функціонувати в жовтні 1930 року. На будівництво її вже витрачено до 3 млн. крб.

Робота кипить, шириться соціалістичне будівництво.

Будують новий хлібозавод на Донсоді

На нашій обкладинці мал. М. Щеглова „12-й Жовтень“

ХАРКІВСЬКИЙ ЗООЛОГІЧНИЙ САД

ВІДЧИНЕНО ЩОДНЯ ВІД 9 ГОД. РАНКУ ДО 10 ГОД. ВЕЧОРА

САД ДОПОВНЕНО ТВАРИНАМИ УКРАЇНСЬКОЇ,
СОЮЗНОЇ ТА ЧУЖОЗЕМНОЇ ФАВНИ

В СВЯТКОВІ ДНІ ДІТИ ІЗДЯТЬ НА ВЕРБЛЮДАХ, ПОНІ ТА ВІСЛЮКАХ

ГРАЄ ОРКЕСТР ДУХОВОЇ МУЗИКИ

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5

Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 31-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

ВЗДНЯ

Ы
С
Ы
Л
А
Е
Т

КНИГИ

наложен. платеж.

КНИГА ПОЧТОЙ

ГОСИЗДАТА РСФСР

Харьков, ул. Свердлова 14-11

ЗАОЧНЫЕ ГОСКУРСЫ КРОЙКИ И ШИТЬЯ

мужских головных уборов и дамских шляп.

1 рубль в месяц. Художественное вышивание (ручн. и машинн.)

Кружководов и закройщиков, плата 2 р. в м-ц.

По окончании—свидетельство.

На курсах обучаются 13.500 челов.

Справочник—20 коп. мелкими марками.

Москва, 9, Тверская, 24

ПЕРШУ-ЛІПШУ КНИГУ

всіх видавництв СРСР негайно висилає і за-
очно, через Центр. біб. Колектор ВУРПС, ком-
плектує літературу з усіх питань знання

ПОШТО-ВІДДІЛ Вид-ва ВУРПС

Український Робітник, Харків 1, Палац Праці.

НКО

Травлення

Стас-Гутор

КИЇВСЬКА ФАБРИКА ВУФКУ

СКІНЧИЛА
ФІЛЬМ

“НА ВЕСНІ”

В 6 ЧАСТИ-
НАХ

РОБОТА

Мих.

Кауф-
мана

Радянська преса про фільм „НА ВЕСНІ“ говорить:

„Не тільки українська, а й загально-радянська кінематографія збагатилася новою видатною картиною“.

„Пролетарська Правда“
1-X—1929 р.

„Фільм „На весні“ майстерно заснятий і визначається міцним та соціально-значним змістом“.

„Вечірній Київ“
11-XI—1929 р.